

Catalunya Cristiana

Setmanari d'informació
i de cultura religiosa
ANY XLIII | NÚM. 2243
2,90€ | 18 SETEMBRE 2022

Direcció de Comunicacions UCA

A l'UCA del Salvador cada any celebren una vetlla en memòria dels jesuïtes i les assistents massacrades el novembre del 1989. A la imatge, el P. Andreu Oliva rep una ofrenda d'una salvadorenca.

Església martirial al Salvador

Un país petit que aporta grans màrtirs, alguns ja beatificats o canonitzats, com Òscar Romero

P 3, 8-12 i 26-29

Especial Joan Pau I

Catalunya Cristiana

Subscriuiu-vos-hi

DESITJO SUBSCRIURE'M AL SETMANARI CATALUNYA CRISTIANA DURANT UN ANY (52 NÚMEROS)

Nom

Cognoms

Adreça

Població

DP

Tel.

NIF

A/e:

☐ Edició paper 145€

☐ Edició digital 90€

☐ Edició en català

☐ Edició en castellà

FORMA DE PAGAMENT

☐ Únic pagament per any

☐ Dos pagaments semestral

☐ Xec nominatiu que adjunto

☐ Domiciliació bancària (ompli ordre adjunta)

NOM COL·LABORADOR

Senyors, els prego que, a partir d'ara, i fins nou avís, carreguin al meu compte els rebuts que els presentarà Fundació Catalunya Cristiana per la meua subscripció al setmanari CatalunyaCristiana.

Titular

IBAN

ENTITAT

OFICINA

DC

COMPTE

DATA (DD/MM/AA)

Lliureu aquesta butlleta a:

Catalunya Cristiana

(Departament de Subscripcions)

Comtes de Bell-lloc, 67-69

08014 Barcelona

Conforme al que disposa l'article 6 de la llei orgànica 15/1999 de 13 de desembre, de Protecció de Dades de Caràcter Personal, autoritzo Catalunya Cristiana a incloure les meves dades personals al fitxer informàtic d'aquesta entitat així com a tractar-les, per tal de rebre informació periòdica de les seves activitats. En qualsevol moment el titular podrà exercir els drets d'accés, rectificació i cancel·lació, així com oposar-se al tractament de les seves dades adreçant-se a Catalunya Cristiana amb domicili al carrer Comtes de Bell-lloc, 67-69, 08014 Barcelona.

Signatura del titular

MN. MIQUEL RAMÓN
Director

Rodney Stark i el Salvador

El 21 de juliol d'aquest any va morir el sociòleg estatunidenc Rodney Stark. Potser el seu nom no us resulta familiar, però es tracta d'una persona molt rellevant en els estudis pel que fa a l'expansió del cristianisme en els primers segles. Stark es declarava escèptic pel que fa a la fe. En els seus darrers anys de vida potser va abraçar alguna cosa semblant a una fe personal, sense cap mediació institucional o comunitària; però no hi ha certeses respecte de les seves conviccions últimes al respecte.

Stark estava cansat que es vilipendís l'Església catòlica amb les gastades mentides sobre la llegenda negra que li han imposat al llarg dels segles. Per això es va dedicar a estudiar històricament, amb xifres, estadístiques i treballs seriosos, per rebatre científicament unes dades que s'havien tergiversat i emprat en contra de la veritat dels fets. Ho va deixar ben clar; no ho va fer per l'Església, ho va fer per la seriositat de la Història.

Un dels elements que expliquen l'expansió del cristianisme, entre molts d'altres, és el de les persecucions i els màrtirs. Encara que pugui semblar paradoxal als ulls del món, la fe s'ha enrobustit i expandit més en temps de

dificultats que en temps de pau. La persecució obliga el creient a plantejar-se realment la fe, si val la pena arribar a morir per ella o no. Els màrtirs, que han respost que sí a aquesta qüestió, són models a imitar i són exemple del veritable creient. Aquests elements de sociologia de la religió no encaixen en una mentalitat sense horitzó de transcendència, però Stark els va identificar com a crucials pel que fa al fenomen de la pervivència del cristianisme.

El Salvador és un país que viu una situació de violència i injustícia sense comparació. L'entrevista i el primer pla d'aquesta setmana així ho reflecteixen. Cal aplicar totes les mesures necessàries perquè els ciutadans puguin viure amb dignitat, també els cristians. Mentre aquestes mesures no s'apliquen, vivim en el present que Stark tenia raó. Els màrtirs s'han multiplicat, la fe s'enrobusteix, el cristià pren més consciència de la seva relació amb el Senyor. En definitiva, el cristianisme subsisteix, no és eliminat i es converteix en un far de llum per a tothom. Es compleixen les paraules de l'apòstol sant Pau que ens recorden que la força de Déu es mostra en la debilitat de l'home.

Contingut

03

Editorial

05

La setmana

06

Opinió

08

En primer pla

13

Vida eclesial

24

Educació i Família

26

Entrevista

30

Carta dominical

32

Bíblia

34

Litúrgia

36

Espai lectors

38

Cultura

46

Agenda

47

Des del carrer

Es presenta l'informe «El dret a la llibertat religiosa i de consciència a Catalunya»

PÀGINA 22-23

24

Un nou curs, una nova mirada

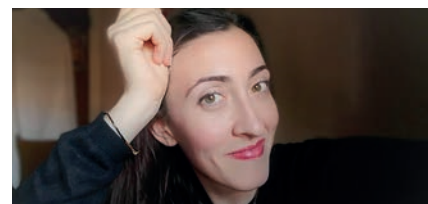
Joan-Carles Mèlich, filòsof

PÀGINA 38-39

Exalcem la Creu

PÀGINA 36

47 Aroa Ortega, membre de l'equip organitzador de la Nit de les Religions

La setmana en tuits

CARDENAL NICHOLS
@CARDINALNICHOLS

Cardenal Arquebisbe de Westminster

Tenim el cor trencat per la pèrdua que suposa la mort de Sa Majestat la Reina. Malgrat el dolor, em sento ple d'un immens sentiment de gratitud pel regal al món que ha estat la vida de la reina Elisabet II. Preguem pel repòs de l'ànima de Sa Majestat

MERITXELL RUIZ
@RUIZISERN

Secretària general de la Fundació Escola Cristiana de Catalunya

Se n'ha parlat poc aquests dies, però també 30.000 docents de l'escola concertada acullen l'alumnat i inicien amb energia un curs ple de nous reptes. Molt bon curs a tots els professionals de l'educació!

MODEST JOU
@MODESTJOU

Mestre

Fil encertat sobre el sentiment del docent de la «concertada» 1- Les escoles d'iniciativa i amb responsabilitat social som Servei Públic d'Educació i som maltractats pel fet de comparar-nos a privada/elitista i pública 2- Els docents d'aquestes escoles són menystinguts per administracions i sindicats

RICH RAHO
@RICHRAHO

Teòleg

El Papa als nuncis: «Europa i el món sencer viuen temps convulsos per una guerra particularment greu, en termes de violació de la llei internacional, dels riscos d'escalada nuclear i de les greus conseqüències econòmiques i socials. És una tercera guerra mundial en fascicles.»

Escollat a Ràdio Estel

IGNASI MIRANDA

Litúrgia i família

Dues seccions noves completen el panorama de la tarda, dins del programa *Sense distància*. Els dijous, cap a les 18.30, parlem de litúrgia ja des del 8 de setembre coincidint amb la festa de la Nativitat de la Mare de Déu. En el primer espai, amb el nom general de *La litúrgia a prop*, el vicari episcopal de Barcelona Joan Obach va explicar a grans trets els fonaments de la litúrgia i, aprofitant el dia, es va referir al sentit que tenen les celebracions marianes en tot el que és l'art de viure el Misteri Pasqual de Crist mort i ressuscitat.

I des del dia 9, oferim els divendres també a les 18.30 una altra secció, en aquest cas dedicada a la família i la pastoral general de l'Església, amb un nom prou revelador: *En sortida*. Xavier Padilla i Dolors Parellada, directors del Secretariat de Família a l'arxidiòcesi de Barcelona, van valorar el primer dia el que ha estat l'Any de la Família *Amoris Laetitia*, entre el 19 de març del 2021 i el 26 de juny del 2022. Això, unit a la crida del Papa al diàleg intergeneracional, configura un menú temàtic molt interessant.

Zoom

EDUARD BRUFAU

Vaticà

Amb la mort d'Elisabet II d'Anglaterra s'ha acabat el regnat més llarg de tota la història, 70 anys, només superat pel de Lluís XIV de França. Monarca del Regne Unit i de països com ara el Canadà, Austràlia i Nova Zelanda, també era la cap de l'Església anglicana. Durant el seu regnat Elisabet II va conèixer set pontífexs: Pius XII, Joan XXIII, Pau VI, Joan Pau I, Joan Pau II, Benet XVI i Francesc. A la imatge, la monarca britànica i el papa Francesc al Vaticà l'any 2014.

L'efemèride de la setmana

19 de setembre del 1893:

Nova Zelanda és el primer país del món a atorgar el dret de vot a les dones.

DES DEL MONESTIR

En record del pare Josep M. Cardona

Aquest 20 de setembre fa dotze anys de la mort del P. Josep M. Cardona, monjo de Montserrat, home d'un gran cor i d'una gran bondat.

Nascut a Sant Fruitós de Bages el 27 de setembre del 1948, aviat la família es traslladà a Esparreguera i després a Barcelona, on el Josep M. va treballar al forn familiar. Començà el noviciat a Montserrat el 27 de juliol de 1968, va fer la professió simple el 2 de setembre del 1969 i la solemne el 24 de juny del 1973. Ordenat prevere el 3 de setembre del 1983, va ser prefecte de l'Escolania, ecònom adjunt, prior de Montserrat i responsable de la residència dels escolans.

Com deia Bernat Vivancos, antic escolà i durant uns anys director de l'Escolania, el P. Josep M. Cardona era «una persona estimada,

un amic entranyable, un monjo proper», que «estimava i es feia estimar», ja que va ser «un home que contagiava bonhomia, serenor i pau d'esperit». I és que el P. Josep M. «sabia transmetre el cantó més humà i més comprensiu de l'Església».

Com a infermer de la comunitat vaig acompanyar el P. Josep M. en la seva malaltia. Les visites a l'hospital, les llargues hores de quimioteràpia i la fragilitat d'un cos que anava afeblint-se, mai no van esborrar del seu rostre el somriure serè, agraït i ple de pau. Quan li van dir que tenia un tumor, el Josep M. respongué que faria el tractament que els metges creguessin oportú, però que no li feia por la mort. I ja que en la professió s'havia donat a Déu, potser ara era el moment

P. JOSEP MIQUEL BAUSSET

Monjo de Montserrat

de fer realitat del tot, aquesta seva donació.

Durant l'etapa final de la seva malaltia, com digué l'abat emèrit Josep M. Soler en el funeral del P. Josep M. Cardona, «el seu llit de l'hospital s'havia transformat en un altar en el qual feia ofrena a Déu d'ell mateix».

Dotze anys després de la seva mort, els monjos, els antics escolans i els seus pares, recordem la gran bondat del P. Josep M. Cardona, un home, que, com digué l'abat Sebastià Bardolet, «sabia comunicar una senzillesa i una autèntica estimació» envers tothom.

**Monjo de Montserrat,
home d'un gran cor
i d'una gran bondat**

MIQUEL ÀNGEL PRATS

Professor titular de tecnologia educativa FPCEE Blanquerna (URL)

LA SAL DE LA TERRA

Què és això del metavers?

Un metavers és un món virtual en 3D connectat a internet, on els usuaris ingressen a través dels seus avatars digitals en temps real per treballar, comprar, socialitzar, aprendre i entretenir-se. Aquest espai digital immersiu tendeix a assemblar-se al món físic en què vivim. Hi podem trobar-nos amb amics en cafès, compartir-hi opinions, intercanviar béns digitals o tancar negocis i crear contingut, fomentant així noves maneres d'interacció virtual.

Per fer-ho més senzill i per entendre el terme *metavers* podem substituir-lo pel terme *ciberespai*, és a dir, és com una segona realitat (virtual) a la qual accedim o bé a través d'ordinadors o bé directament a través de dispositius especials com ulleres de realitat virtual

o realitat augmentada i per mitjà de les quals podem interactuar amb altres usuaris i amb els objectes de la realitat virtual.

Ara per ara, sembla ser que el Metavers està en la primera etapa de desenvolupament i en la seva fase més incipient i diferents grups de desenvolupadors, marques i empreses estan creant els seus propis mons virtuals. De fet, en el futur, quan aquests mons siguin interoperables (quan es puguin connectar entre si), probablement haurà nascut el veritable metavers.

Així, el metavers pretén ser una

**Hi podem trobar-nos
amb amics en cafès,
compartir-hi opinions**

rèplica del món físic en un ecosistema completament digital on cada usuari està representat per un avatar. Un avatar és un personatge tridimensional personalitzat que has de crear per accedir al metavers i que és la interfície a través de la qual interactuaràs amb la resta de persones que en són usuàries.

Per posar un exemple, si no hem entès encara en què consisteix això del metavers, els convidem a veure una de les pel·lícules més emblemàtiques al voltant d'aquest fenomen: *Ready Player One*.

En paraules de Yuval Noah Harari (2018), per sobreviure i prosperar en un món així, necessitem un munt de flexibilitat mental i grans reserves d'equilibri emocional. Benvinguts al segle XXI!

JOAN JOSEP
OMELLA OMELLA
Cardenal arquebisbe de Barcelona

Construïm el futur amb els migrants i els refugiats

El proper diumenge, 25 de setembre, l'Església celebra la Jornada Mundial del Migrant i del Refugiat. Una iniciativa del papa Francesc per reflexionar sobre com acollim les persones que es veuen forçades a cercar un futur lluny de la seva terra i de la seva gent.

Vivim en un context social i econòmic difícil. Som espectadors de com es vulneren els drets humans en molts llocs. Les conseqüències de molts mesos de pandèmia i de la guerra a Ucraïna, sense oblidar els conflictes en molts altres llocs, ho han agreujat tot. Davant d'aquesta realitat, som cridats a construir un futur més d'acord amb el pla de Déu, en un món on tots puguem viure dignament i en pau. Això només serà possible des de la conversió personal i la transformació de la realitat.

El missatge del Papa per aquesta Jornada posa l'accent en la necessitat que els migrants i refugiats que ja viuen entre nosaltres siguin també protagonistes en la construcció del futur que volem. Hauríem de reconèixer i valorar tot el que ells hi poden aportar. La presència de migrants i de refugiats a les nostres comunitats és una oportunitat de creixement humà, cultural i espiritual per a tots. És una oportunitat per conèixer millor el món i la bellesa de la diversitat.

L'Església de Barcelona ja fa anys que viu la creixent diversitat dels seus membres com una riquesa irrenunciable. S'han constituït parròquies i comunitats anomenades «personals», que ajuden els membres vinguts de cultures

diverses a viure la fe sense perdre els seus costums i tradicions. S'està fent un gran esforç perquè s'incorporin a les diverses comunitats parroquials i al treball pastoral.

El Sínode sobre la «sinodalitat» en el qual estem immersos ens recorda que caminar junts en la diversitat és el camí per construir l'Església que Jesucrist vol. En el missatge d'enguany, el papa Francesc ens diu: «L'arribada de migrants i refugiats catòlics ofereix energia nova a la vida eclesial de les comunitats que els acullen. Ells són sovint portadors de dinàmiques revitalitzants i animadors de celebracions vibrants. Compartir expressions de fe i devocions diferents representa una ocasió privilegiada per viure amb més plenitud la catolicitat del poble de Déu.» Acollim els migrants i refugiats com a nosaltres ens agradaria ser acollits. Compartim amb ells els nostres projectes, somnis i compromisos.

Benvolguts germans i germanes, ningú no ha de ser exclòs en el treball pel Regne, que situa sempre al centre els habitants de les perifèries existencials. Entre ells hi ha molts migrants i refugiats, desplaçats i víctimes del tràfic de persones, amb qui Déu vol edificar el seu Regne, perquè sense ells no seria el Regne que Déu vol. Demanem-li intensament que ens obri el cor i la ment per acollir amb amor l'estrany. Déu vol que tots formem una família: «Que tots siguin u, com tu, Pare, estàs en mi i jo en tu» (Jn 17,21), diu Jesucrist. Quin repte més apassionant!

El Salvador, violentat

El país centreamericà, immers en una profunda crisi política, econòmica i institucional, lluita per la dignitat

Els darrers beatificats al Salvador, el 22 de gener passat: el P. Rutilio Grande i els laics camperols que l'acompanyaven, Manuel Solórzano i Nelson Lemus, i fra Cosme Spessoto.

Els populismes, quan governen, demostren la seva imperícia a l'hora d'abordar els reptes d'un món global, complex i interconnectat. És el que està passant amb el govern salvadorenc presidit per Nayib Bukele que, quan va arribar al poder fa tres anys, va prometre grans obres, inversió estrangera, desenvolupament social... i la realitat està sent ben diferent, amb mesures econòmiques dubtoses, confusió entre els poders executiu, legislatiu i judicial, convulsió social per la guerra oberta amb les bandes... Tot i així, el jove mandatari continua sent molt apreciat pels salvadorencs per la seva política de mà dura amb les *maras* i els *pandilleros* i el descens dels homicidis (aquest maig passat el 87,6% dels enquestats avaluen com a molt bona o bona la presidència de Bukele, segons l'Institut Universitari d'Opinió Pública de l'UCA).

Des de la Universitat Centreamericana José Simeón Cañas (UCA) són molt crítics amb el govern Bukele des de diferents punts de vista. Pel que

fa a l'apartat econòmic, amb decisions com oficialitzar una criptomoneda, consideren que «són mesures aventureres i perilloses. El bitcoin ha tingut un rebuig total per part de la població i ha incrementat els factors de risc econòmic del país: els interessos dels instruments financers són més elevats i el deute públic (que s'ha incrementat amb aquest govern) és considerat *bons escombraries*. Això afecta, entre altres coses, els fons de pensions que tenim els ciutadans, dels quals depenen les pensions del futur. El Banc Mundial i el Fons Monetari Internacional han demanat al Salvador que abandoni el bitcoin perquè posa més risc en la feble economia del país però el govern no n'ha fet cas», es lamenta el seu rector, el P. Andreu Oliva (podeu llegir-ne l'entrevista a les pàgines 26-29 d'aquest setmanari).

Les dades macroeconòmiques portades a la vida quotidiana s'encarnen en una pobresa generalitzada: «Més del 90% dels salvadorencs viuen en la més total pobresa. Això

impressiona, perquè és un país que podria anar endavant i podria repartir els guanys entre tothom, cosa que no passa», constata Jordi Soriano, secretari dels Comitès Òscar Romero de Barcelona, que va visitar el país el gener passat per assistir a la beatificació de Rutilio Grande. «El bitcoin és moneda oficial, juntament amb el dòlar —continua Soriano en declaracions a l'espai *Llevat dins la pasta*, de Ràdio Estel. No tenen moneda pròpia. El salari mitjà és de 14 dòlars per dia. Qui cobra més, cobra 20 dòlars, però el cost de la vida és igual que a Espanya; d'aquí la pobresa generalitzada. La benzina, per exemple val 4,2 dòlars, més del doble que aquí.»

Una altra prioritat del govern ha estat la lluita contra les bandes juvenils en un país que té un dels índexs de violència i homicidis més grans de tot el món. A tal fi, el 27 de març es va decretar l'estat d'excepció que va provocar que es desfermés una onada de detencions: «Ser jove i pobre és sinònim de ser una persona sospitosa i, per tant, que pot ser declarada culpable d'haver comès un delictes o de contribuir a la violència al país. La política impulsada pels governs d'Arena (partit conservador que ha mantingut majoritàriament el poder al Salvador) ha sigut una política de guerra contra les bandes de carrer, de respondre a la violència amb violència institucional i no amb oferir oportunitats a la joventut. En tots aquests dies amb l'estat d'excepció en vigor s'han fet 50.000 captures per part de la policia i l'exèrcit; són persones detingudes als centres penals, sense cap dret a defensa, sense haver-se provat que hagin participat en fets violents, delictius o criminals. S'ha reformat el Codi Penal [amb penes de 45 anys als qui formen part d'una banda de carrer i permet empresonar durant 10 anys nens de 12 anys] de manera que podran passar el temps que calgui a presó sense necessitat de ser condemnats o demostrar-ne la culpabilitat; això és inacceptable i tindrà conseqüències molt negatives a llarg termini», denuncia el P. Oliva.

Es tracta d'una violència d'Estat que s'ha estès a ONG que incomoden els governants (algunes

denuncien maltractaments i 60 morts de detinguts durant l'estat d'excepció a les presons), tal com relata l'activista salvadorenca Evelyn Romero: «S'estan estigmatitzant joves per tenir un tatuatge o per ser parent d'un *pandillero*. Veiem que la violació de drets humans s'està donant i s'està tallant la lliure expressió de les persones i organitzacions que ara estan al capdavant de la defensa dels drets humans, en desacord amb les accions injustes que s'estan produint, i són objecte de repressió. Se'ns considera criminals, també.»

Arrels de les violències

Per a Evelyn Romero, «la violència estructural al Salvador s'origina en unes oligarquies que s'han enquistat històricament. Sempre hem tingut governs dictatorials, autoritaris i militaristes des de l'època del general Maximiliano Hernández, president del 1931 al 1944. Venim d'una història en què el poble salvadorenc no s'ha quedat submís a la repressió i s'ha anat aixecant per al seu alliberament, per exigir justícia, una vida digna a la qual tenim dret totes les persones».

En particular, Romero posa el focus en una cultura masculista arrejada: «Hi ha una situació molt greu en contra de les dones: la violència de gènere i masculista. Es dona a nivell mundial, però a la nostra zona de Morazán s'eleva a 300 femïnicides l'any; tenim dret a una vida lliure de violència. La concepció de les dones en el món rural és que han vingut a tenir fills, cuidar els animals i el company i la casa. En aquesta concepció patriarcal on la dona s'ha col·locat com a persona de segona categoria, es neguen els drets elementals per viure que tenim: educació, habitatge i salut.»

Per aquest motiu, des d'entitats com la Red Ciudadana de Mujeres de Morazán aporten una mirada feminista com a via per trobar solucions: «La nostra tasca és fer consciència dels drets que tenim i emprendre processos d'organització per desenvolupar-nos com a dones. Aquesta manca de consciència sovint se'ns ha traslladat a través de la religió, dels mitjans de comunicació... Així, poc a poc, les dones van exercint la seva ciutadania».

Un detingut de la «mara» Salvatrucha MS-13 anunciat pel president Bukele al seu compte de Twitter. «Ara sortiran les ONG a demanar drets humans per a aquest assassí», ironitza.

nia i van fent propostes d'incidència ciutadana als governs locals i nacionals. És esperançador veure com la violència es comença a denunciar davant dels jutjats (tot i que el sistema judicial no respongui realment)», sosté Romero.

La llum dels màrtirs

El 22 de gener passat va ser beatificat Rutilio Grande, sacerdot jesuïta del Salvador que va ser martiritzat el 12 de març de 1977 a mans de la Guàrdia Nacional, i també de fra Cosme Spessoto, i els laics Manuel Solórzano i Nelson Lemus. És conegut que la mort del seu amic va ser un dels detonants de la conversió de l'arquebisbe de

San Salvador, monsenyor Óscar Romero, que ja és sant. El cardenal salvadorenc Gregorio Rosa Chávez ha revelat que el papa Francesc va conèixer Grande quan era provincial a l'Argentina. «El P. Rutilio va ser el primer jesuïta salvadorenc, va venir a Espanya a estudiar i va ser ordenat capellà a Burgos. Era una persona que es preocupava i lluitava pels drets de la gent pobre, la gent de les seves parròquies. Deia que hi havia matances perquè els oligarques salvadorencs volien mantenir la riquesa», explica Soriano.

Certament, Rutilio Grande és un més en la llarga llista de màrtirs en el país més petit del continent, amb 7 milions d'habitants. Evelyn Romero aprofundeix en les causes: «L'exclusió va provocar una presa de consciència des de la fe de la situació social d'injustícia que vivia el nostre país. En els darrers decennis es donen aixecaments del poble, per aconseguir l'alliberament, unes aspiracions de justícia que van ser aixafades, a sang i metralla... Més de 80.000 assassinats per voler la llibertat i la justícia. Entre ells, personatges que van defensar els pobres al meu país com san Romero d'Amèrica i una vintena de capellans. Som un poble martirial des de la fe. Com va dir Eduardo Galeano, les venes obertes d'Amèrica Llatina són les venes obertes del Salvador.»

Aquests màrtirs són història viva i algunes Comunitats Eclesials de Base (CEB), que van tornar de l'exili a Nicaragua, Hondures o Panamà durant la guerra civil, van voler posar-se el seu nom i celebren cada any el seu aniversari. «És una manera de mantenir viu el compromís d'unes vides que van ser exemples de vida cristiana fins a les últimes conseqüències», observa el P. Oliva. Per exemple, Evelyn està vinculada a la CEB Segundo Montes (un dels jesuïtes màrtirs de l'UCA): «Fem memòria del P. Segundo i de tots els màrtirs i continuem seguint el llegat de Mons. Romero i tota l'Església amb la visió de l'Església evangelitzadora alliberadora. Tractem de rescatar el llegat de Jesús de Natzaret que ens motiva, impulsa i inspira a construir el Regne de Déu aquí, a la Terra. On no hi ha justícia, s'ha de fer justícia. On no hi hagi pau, cal lluitar per ella.

P. ANDREU OLIVA
«El Banc Mundial i el Fons Monetari Internacional han demanat al Salvador que abandoni el bitcoin perquè posa més risc en la feble economia del país però el govern no n'ha fet cas»

JORDI SORIANO
«El salari mitjà és de 14 dòlars per dia, però el cost de la vida és igual que a Espanya; d'aquí la pobresa generalitzada al Salvador»

EVELYN ROMERO «La violència estructural al Salvador s'origina en unes oligarquies que s'han enquistat històricament»

Però no la pau del cementiri o del silenci, sinó una pau que ens permeti gaudir d'una vida digna», remarca l'activista salvadorenc.

Raons per l'esperança

Al darrer consistori cardenalici celebrat a Roma, el purpurat salvadorenc Rosa Chávez (que ja havia demanat anteriorment la fi de l'estat d'excepció) va explicar a Vatican News que la situació «és molt confusa, molt delicada, no hi ha diàleg al país, és molt greu, perquè no hi ha ponts, hi ha molts murs en aquest moment». I va reclamar l'emergència d'una actitud d'escolta: «Tots podem aportar des de la nostra pròpia perspectiva, és un desig gran de fer pàtria de veritat.»

Una palanca possible de canvi en aquesta dinàmica és el paper dels Estats Units, amb qui hi ha una profunda relació (migrants que transfereixen remeses, influència de les corporacions nord-americanes, ajudes a les ONG i Esglésies...). Ho explica el P. Oliva: «En aquests moments, la relació entre els dos governs és molt dolenta és molt dolenta perquè Estats Units considera que s'estan violant els drets humans i la

Constitució del Salvador i demanen llibertats democràtiques, transparència en l'ús de fons públics... y això és bo per als salvadorencs. D'altra banda, és cert que els Estats Units tenen una vocació imperial i actuen com a imperi en moltes coses (igual que la Xina o Rússia), defensen els seus interessos i els preocupa la migració de centreamericans. Voldrien que Centreamèrica prengues mesures per evitar-la, mesures que també voldríem que els governs prenguessin però que anessin en la direcció d'ajudar famílies que avui han de migrar i que no haguessin de fer-ho, que es generessin mitjans de vida, més llocs de treball, polítiques públiques favorables als pobres.»

Enmig de tota aquesta crisi, l'esperança és present, tal com Óscar Romero va dir a la seva homilia del 17 de febrer de 1980: «Els pobres i els joves constitueixen la riquesa i l'esperança de l'Església a l'Amèrica Llatina; i la seva evangelització és, doncs, prioritària. Joves i pobres reconstruiran la nostra pàtria... No desesperarem, perquè si aquesta és l'esperança d'Amèrica Llatina, al Salvador hi ha molta esperança perquè hi ha molts pobres i molts joves.»

Dirección de Comunicaciones UCA

Familiars de desapareguts en la guerra civil del Salvador (1980-1992), acompanyats pel P. Andreu Oliva (el primer començant per l'esquerra).

Vida eclesial

Aquesta setmana el Papa rep Càritas espanyola, parlem del nou beat Joan Pau I i recollim un informe sobre la llibertat religiosa a Catalunya

Francesc recorda que «l'Amor és el llenguatge que més ens uneix»

El Papa felicita Càritas espanyola pel seu 75è aniversari

REDACCIÓ
Ciutat del Vaticà

El Papa va rebre en audiència el Consell General de Càritas espanyola amb motiu del 75è aniversari de la seva fundació. Durant l'encontre, Francesc va recordar que «la caritat, l'Amor amb majúscules, és el tret més essencial de l'ésser humà i, per això, el llenguatge que més ens uneix».

«Si Crist ens crida a la comunió amb Déu i amb el germà, el vostre esforç s'encamina precisament a reconquerir aquella unitat de vegades perduda en les persones i en les comunitats», va assegurar. En el seu missatge breu de felicitació, el Pontífex va reflexionar sobre els reptes principals que s'ha plantejat la institució en aquests tres quarts de segle: «Treballar des de les capacitats i les potencialitats acompanyant processos», «fer accions significatives» i ser «ser llera de l'acció de la comunitat eclesial».

Sobre el primer d'aquests desafiaments, el Papa va indicar que «no són els resultats els que ens mouen», sinó «posar-nos davant d'aquesta persona que està trencada, acollir-la i obrir per a ella camins de restauració, de manera que pugui trobar-se ella mateixa, essent capaç, malgrat les seves limitacions i les nostres, de cercar el seu lloc i d'obrir-se als altres i a Déu». «L'únic moment en el qual és lícit mirar una persona de dalt a baix és per ajudar-la a aixecar-se», va subratllar.

En relació a l'esforç de Càritas per «fer accions significatives», Francesc va convidar a «lliurar la pròpia vida», perquè la caritat no tracta de «gestos que miren de sortir del pas», sinó d'oferir a les persones «una porta oberta cap a una vida nova». «El Senyor ens proposa ser ferment d'un regne de justícia, d'amor i de pau», va apuntar.

Sobre la missió de Càritas de ser «llera de l'acció eclesial», el Papa va comentar que la caritat «no és simplement una gestió ordenada dels recursos o un espai en el qual poder descar-

regar la responsabilitat d'aquesta delicada missió eclesial», sinó ser «aquella mà estesa, que és Crist, quan nosaltres l'oferim a qui ens necessita i, alhora, ens permet aferrar Crist quan Ell ens interpel·la en el patiment del germà».

El president de Càritas espanyola, Manuel Bretón, va agrair a Francesc el seu «exemple de solidaritat, la lluita per la justícia i la cura de la casa comuna».

Bretón va expressar gratitud al Pontífex pel seu «suport» a «totes les persones que s'apropen a Càritas a la recerca d'una vida millor, d'aquells que no arriben a aconseguir-la i els que lluny de les fronteres del nostre país continuen lluitant per aconseguir condicions dignes que els permeti cobrir les seves necessitats bàsiques».

En el seu missatge, va recordar que al llarg d'aquests 75 anys Càritas ha hagut d'afrontar temps difícils. Malgrat un escenari d'inestabilitat creixent, Bretón va subratllar que «l'esperança, la constància, la fe i el suport incondicional dels bisbes, les institucions, donants privats i empreses han estat un gran al·licient per intentar ser a l'alçada de la confiança dipositada

PAPA FRANCESC
«El Senyor ens proposa ser ferment d'un regne de justícia, d'amor i de pau»

Francesc va rebre Càritas espanyola el 5 de setembre passat.

en Càritas, com a Església en la seva acció sociocaritativa».

Economia de Francesc

Del 22 al 24 de setembre se celebrarà a Assís la trobada Economia de Francesc, que aplegarà uns mil joves del món de l'economia, l'empresa i la recerca per renovar l'economia orientada vers els pobres, el bé comú i la cura de la creació.

Els participants debateran en 12 «llogarrets temàtics» inspirats en les qüestions plantejades per les encíclics *Laudato Si* i *Fratelli tutti*. L'esdeveniment culminarà el dia 24 amb l'arribada del Papa. A Francesc se li presentarà un «pacte» que ell i els joves signaran junts, de forma personal i col·lectiva, per comprometre's en el camí cap a una economia amb ànima que no deixi ningú enrere.

Com ha assenyalat el bisbe d'Assís i president del comitè organitzador d'Economia de Francesc, Mons. Domenico Sorrentino, «aquesta iniciativa no és una mena de tempesta d'idees juvenil sense direcció, sinó un camí desafiant, certament creatiu i tant de bo enginyós, però en el marc de certs valors precisos. Un d'ells, fonamental, és la custòdia de la creació».

ESGLÉSIA EN SORTIDA

L'escolta: comprensió i acció

L'escolta, paraula clau del procés sinodal. Significa moltes coses per a una comunitat acostumada a una escola unidireccional, en la qual la jerarquia de l'Església (Església docent) ensenyava el poble de Déu, que es limitava a aprendre i repetir (Església discent). S'ha fet molt de camí a partir del Concili Vaticà II en la formació del laïcat, la participació i l'activitat missionera dels fidels.

Què és escoltar?

En el nivell interpersonal o de comunitat petita, l'escolta requereix ser genuïna (sincera), basada en una acceptació incondicional de l'altre (no ètica, sinó existencial) i sustentada en una empatia que faciliti la comprensió mútua. Pot estar orientada a compartir i a entendre's o a l'acció: caminar plegats cap a algun objectiu. En aquest cas es requerirà claredat i metodologia.

En el nivell dels cossos socials més amplis, com parròquies, associacions, congregacions religioses o moviments, l'escolta ha de ser autèntica, sense prejudicis i empàtica; requereix una metodologia adient perquè tothom pugui expressar-se i els resultats siguin fidels al que s'ha dit. Si es tracta de moure's o assolir un objectiu, les decisions recauen en l'equip de lideratge.

En l'àmbit social cal afegir l'anàlisi digital, el processament amb intel·ligència artificial, els suports de la recerca sociològica. Tenint molt present aquelles notes d'escolta que marquen l'autenticitat de l'Evangeli i que se sustenten en el respecte escrupolós de la persona i la seva dignitat. El compromís dels líders a l'hora de prendre decisions és comprendre i integrar al màxim el parer de les persones escoltades.

L'Església té un repte enorme perquè no té l'hàbit de la sinodalitat. L'Esperit Sant ens assisteix en la docilitat a la crida del Papa per caminar plegats cap al futur.

LETICIA SOBERÓN

Experta en Intel·ligència col·laborativa

La festa litúrgica del Papa contemporani més breu serà el 26 d'agost, data de la seva elecció, l'estiu del 1978

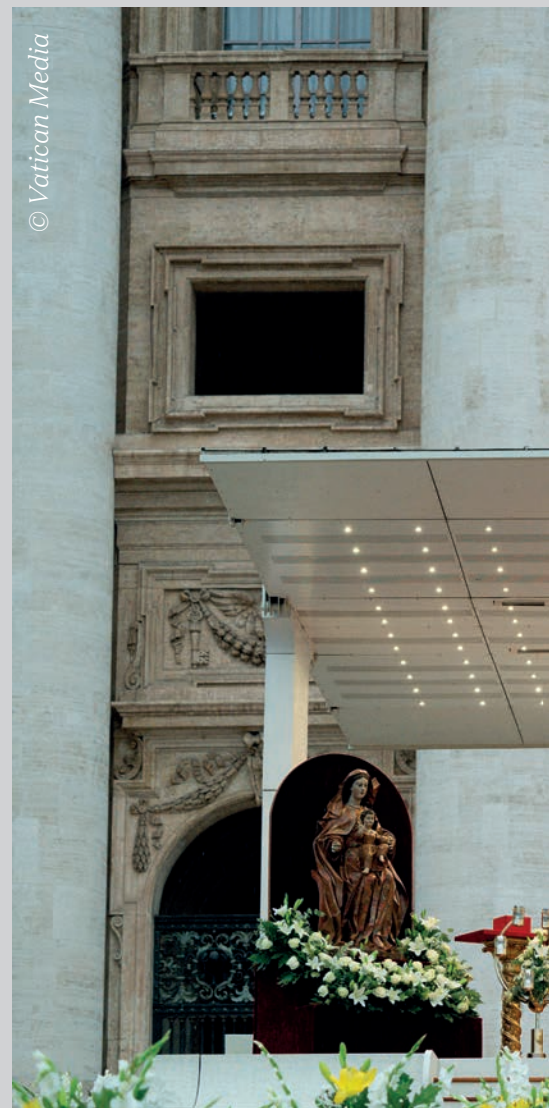
Joan Pau I ja és beat «des d'un somriure que transmet bondat»

IGNASI MIRANDA
Redacció

El papa Francesc va presidir el diumenge 4 de setembre, a la plaça de Sant Pere del Vaticà, la missa en què ha estat beatificat un dels seus últims predecessors, Joan Pau I, que va ocupar la seu de Pere només 33 dies, entre el 26 d'agost i el 28 de setembre del 1978. El Pontífex més breu en la història contemporània s'ha convertit així en el cinquè bisbe de Roma del segle XX que arriba als altars, després de Pius X, Joan XXIII, Pau VI i Joan Pau II.

El ritu de la beatificació, amb la descoberta de la gran imatge a la façana de la basílica vaticana, va ser el moment més important de la celebració. Després de l'evangeli, durant l'homília, l'actual Sant Pare va subratllar que «anar amb Jesús vol dir seguir-lo i, per tant, ser els seus deixebles».

En aquesta línia, va recordar que «al darrere d'una perfecta aparença religiosa, es pot amagar la simple

satisfacció de les pròpies necessitats, l'actitud de buscar només el prestigi personal, el desig de tenir una posició amb tot sota control, l'ànsia d'ocupar espais i d'obtenir privilegis i l'aspiració a rebre reconeixements, entre altres coses». La festa litúrgica del beat Joan Pau I serà el 26 d'agost, data de la seva elecció per a la seu de Pere.

Francesc també va recordar unes paraules del nou beat, quan deia que tots «som objecte, per part de Déu, d'un amor que mai no decau», i va subratllar que aquest amor «no s'eclipsa mai en la nostra vida, sinó que resplendeix sempre sobre nosaltres i il·lumina també les nits més fosques».

El Pontífex va recordar que Joan Pau I va viure «amb l'alegria de l'Evangeli, sense concessions, estimant fins a l'extrem, alhora que va encarnar la pobresa del deixeble, que no implica només desprendre's dels béns materials, sinó sobretot vèncer la temptació de

CERTIFICATS MÈDICS CARNET DE CONDUIR NÀUTICA I ARMES

CENTRE MÈDIC PLAÇA MOLINA

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

• COTXE, MOTO I CICLOMOTOR • PSICOTÈCNICS
• LLICÈNCIA D'ARMES • LABORALS I ESCOLARS • NÀUTICA

LABORABLES

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h

Les persones que es presentin amb un exemplar de Catalunya Cristiana tindran un descompte

de 20 euros

www.centromedicoplazamolina.es

INFORMEU-VOS-EN: Tel. 932 188 826 - Mòbil: 639 474 741
c/ Balmes, 281, entr. 2n - 08006 Barcelona

La descoberta de la imatge de Joan Pau I a la façana de la basílica vaticana va ser un dels moments més esperats de la celebració.

PAPA FRANCESC
«És bonica una Església amb el rostre alegre, serè i somrient, la que no tanca mai les portes, no endureix els cors»

posar el propi «jo» en el centre i buscar la pròpia glòria».

El Papa va recordar que aquell Papa successor de Pau VI, de nom de baptisme Albino Luciani, «va aconseguir amb el seu somriure transmetre la bondat del Senyor». Igualment va assegurar que «és bonica una Església amb el rostre alegre, serè i somrient, la que no tanca mai les portes, no endureix els cors, no es queixa ni avala ressentiments, no està enfadada ni és impacient, l'Església que no es presenta de manera aspra ni pateix per la nostàlgia del passat».

Al final de l'homilia, Francesc va demanar al nou beat Joan Pau I «que ens doni el somriure de l'ànima», i va fer seves unes paraules del Pontífex italià, quan demanava a Déu «que el prenguéss tal com és, amb els seus defectes i les seves faltes, però que alhora el fes d'acord amb el

seu desig», paraules pronunciades durant l'audiència general del 13 setembre de 1978.

De l'Eucaristia, entre una intensa pluja, també cal destacar la presentació d'una relíquia de Luciani, amb una frase de les seves tres audiències generals dedicades a la fe, l'esperança i la caritat. D'altra banda, en el moment final de la missa la pregària de l'Àngelus, el Sant Pare va tornar a recordar Ucraïna, per expressar el seu desig que «la Mare de Déu concedeixi la pau a tot el món».

33 dies que marquen una vida i un llegat

Albino Luciani va estar només 33 dies de bisbe de Roma, després d'un pontificat de 15 anys i abans d'un altre de gairebé 27, una diferència que ha dificultat el coneixement general de la seva figura com a Papa. Sembla que la seva etapa al capdavant de l'Església no apuntava cap a grans reformes, però sí cap a una aplicació del Concili Vaticà II molt connectada amb el món divers.

Tot fa pensar que Joan Pau I va morir d'un infart, un atac de cor, tot i que no han faltat les hipòtesis conspiratòries sobre un possible assassinat. La tradició de no fer autòpsies als pontífexs difunts ha alimentat alguns d'aquests interrogants, incloent-hi els dels qui es pregunten per una feblesa no coneguda en el seu estat de salut tot just en el moment de l'elecció.

Sigui com sigui, el fet que el Papa del somriure sigui beat, i probablement aviat sant, ajudarà a conèixer més la figura d'Albino Luciani. Després de ser nomenat arquebisbe o patriarca de Venècia l'any 1969 i creat cardenal el 1973, es va convertir el 1978 en el primer Sant Pare contemporani que no procedia del món diplomàtic, motiu pel qual va tenir un especial impacte el seu llibre *Il-lustriissimi senyors*, recull de cartes que Luciani va escriure a diverses personalitats del moment. En 33 dies, Joan Pau I va dibuixar un pontificat no desenvolupat però amb grans ponts entre l'Església catòlica i les diferents realitats religioses, socials i polítiques del nostre món.

Il·lustríssim Joan Pau I

P. BERNABÉ DALMAU
Monjo de Montserrat

No hipensàvem en aquest moment, però ja comptàvem que un dia o altre el papa Albino Luciani seria beatificat. Sortosament ja fa moltes dècades que els Papes no s'assemblen als del Renaixement. Per poca veneració que traspuïn, no costa de trobar-los trets que els facin mereixedors dels honors dels altars.

Amb això no volem banalitzar ni menystenir els papes que vinculats al Concili Vaticà II ja frueixen de la santedat proclamada per l'Església. Ara hi afegirem Joan Pau I, que no solament participà en totes les quatre sessions del Concili sinó que és el clàssic bisbe italià d'aquells anys, culte i proper alhora, tan semblant a Joan XXIII, al qual succeiria també a la seu de Venècia.

Fou justament en una visita a la ciutat dels canals quan Pau VI es va treure l'estola que portava i la va posar sobre les espatlles del cardenal-patriarca («Em va fer tornar vermell davant de vint mil persones!», digué Luciani). Vaja, una versió actual del bíblic mantell d'Elies. Si en el món eclesiàstic europeu no era destacat el nom d'aquest bisbe que havia exercit tot el ministeri sagrat en la seva regió originària, el Vèneto, sí que era apreciat entre l'episcopat italià. De fet, va ser elegit papa en un conclave inusualment breu, el segon més curt del segle XX, després del de 1939 que elegí Pius XII.

La singularitat de triar un nom doble, en memòria dels dos antecessors que presidiren el Concili, la mostrà en els pocs dies de pontificat romà, en el propòsit de llançar en una encíclica les reformes del Concili, de retornar l'1% dels ingressos de cada església per destinar-los a les esglésies del Tercer Món. El tema dels drets humans

també causà sensació quan recordà al dictador Jorge Rafael Videla les violacions que es perpetraven a l'Argentina.

No era un reformista, però tenia gran flexibilitat sobretot en matèria de moral. Alguns, tanmateix, el consideraven radical en la doctrina, perquè titllava d'orgullosos intel·lectuals els qui menysprearen massa alegrement la doctrina de Pau VI sobre la contraconcepció. També el miraren en prevenció els qui hi veien el primer Papa del nostre temps que no tenia carrera diplomàtica, semblantment a Pius X, que també fou patriarca de Venècia.

En canvi, l'opinió pública, alguna vegada amb displicència però en general amb simpatia, aprecià el seu talent periodístic i la capacitat de comunicació. Arran de la promoció al papat es feren edicions en moltes llengües del recull que, amb el nom d'*Illustrissimi*, els anys 70 havia escrit una cinquantena de cartes imaginàries adreçades a personatges molt variats, històrics i de ficció i literatura. Li servien per tractar amb visió cristiana els temes més variats, però fent palès el missatge que volia transmetre i alhora mostrant una gran amplitud intel·lectual. No en va de jove ja destacava per la notable capacitat assimiladora en els estudis.

El curt pontificat romà no li permeté ni de fer reformes ni de mostrar, encara menys, un corpus doctrinal. Però sí una capacitat d'empatia que demostrà en el tracte amb els periodistes i en les quatre audiències generals, en les quals explicà planerament les

Va ser elegit Papa en un conclave inusualment breu, el segon més curt del segle XX

No era un reformista, però tenia gran flexibilitat sobretot en matèria de moral

tres virtuts teològals i tenia el pla de tractar també les quatre cardinals. D'aquí ha quedat la imatge, no sols fotogràfica sinó en la memòria històrica, del «papa del somriure» (val més mostrar somriure que no pas cara d'enfadat!). Però aquest record seria massa superficial per fer una síntesi de la persona. Segurament, arran de la beatificació, coneixerem encara més la profunditat de la seva ànima.

La seva mort sobtada als seixanta-cinc anys, al cap de trenta-tres dies de ser elegit a la seu de Pere, ha donat peu a una abundosa literatura i filmografia de caràcter conspiratori. El secretisme que sovint envolta tot el que es refereix al Vaticà ha propiciat aquesta fàcil interpretació. Sembla més realista la versió d'un infart fulminant, que alguns atribuirien a un fort discurs que, com els de Pau VI a la Capella Sixtina, estaria destinat a posar a ratlla els jesuïtes. La història ha volgut que, després de Luciani, tres bisbes de Roma vinguin de l'estranger, i que l'últim precisament sigui jesuïta.

Segurament, arran de la beatificació, coneixerem encara més la profunditat de la seva ànima

VEREMUNDO
velón veremundo lo mejor del mundo

FULGOR SERVICE **SLABBINCK**

Distribuidor exclusivo para España de

veremundo@veremundo.com - **www.veremundo.com**

Partida Fanecaes, s/n. - Apdo. Correos 19 - 46860 ALBAIDA (Valencia) - Tel.: 962 900 971 - Fax: 962 901 362

Papa «Humilitas»

DAVID ABADÍAS

Prevere de la diòcesi de Terrassa
i doctor en Història de l'Església

L'any 1978, l'editorial Planeta va publicar en català un llibre titulat: *Les cartes del Papa Luciani* (traducció de l'original italià: *Illustrissimi*). El llibre és un recull de les cartes que l'aleshores Patriarca de Venècia, Albino Luciani, va publicar mensualment entre el 1971 i el 1974 a la revista *Messaggero di Sant'Antonio*. Adreçades a diversos personatges reals com Dickens, Twain, Goethe, Chesterton, sant Bernat, santa Teresa de Lisieux, sant Bonaventura... o ficticis, com Pinotxo, el barber del *Figaro* de Mozart, els membres del Club Pickwick...

Amb aquestes cartes, Albino Luciani volia arribar als seus lectors utilitzant un gènere literari molt senzill i proper, tractant temes importants de forma àgil i simpàtica. No cal dir que en el seu moment van tenir una acollida molt i molt positiva, amb una crítica molt favorable i van arribar a molta gent, creients i no creients, al llarg dels quatre anys que es van anar publicant.

Aquests dies, arran de la seva beatificació el diumenge 4 de setembre, estem recuperant el record de la figura i personalitat del papa Joan Pau I. El seu pontificat va ser molt breu, i per tant, poc en podem dir, d'ell, com a Papa. Forma part del petit club de pontificats breus que s'han donat en els 2.000 anys d'història de l'Església: Damas II, Pius III, Bonifaci VI, Benet V, Marcel II, Lleó XI... Amb 264 Papes al llarg de dos mil·lennis d'història, tenim una mica de tot.

Per això, si volem conèixer la seva personalitat i copsar una mica del seu tarannà, ens és necessari anar a les seves etapes prèvies, ja sigui com a sacerdot (fou ordenat el 7 de juliol del 1935), com a professor al Seminari de Belluno (fou professor de Teologia dogmàtica, Moral i Dret Canònic entre els anys 1937 i 1947), o la seva etapa com a vicari general de la diòcesi de

Belluno (del 1947 al 1958). El 1958 serà ordenat bisbe de Vittorio Veneto fins que el 1969 seria nomenat Patriarca de Venècia (i cardenal el 1973). És precisament d'aquest període quan trobem aquestes cartes escrites entre els anys 1971 i 1974. Ens mostren un esbós de l'interior del Patriarca Luciani, que serà escollit Sant Pare l'any 1978.

Aquestes cartes són delicioses, i la llàstima és que no sé si encara es pot trobar aquest llibre editat o si sols el trobarem a llibres de vell o de segona mà, però almenys fem-ne aquí una menció, perquè certament ens permet conèixer millor qui era Albino Luciani.

Preciosa és la carta a sant Bernardí de Siena, on recull unes idees seves i les proposa als joves del seu temps com a model de vida; tendra la carta a Pinotxo, on parla de l'amistat i la confiança; preciosa la carta al Rei David, on comenta els salms, desglossant el valor i la força de la humilitat i la senzillesa del cor. No en va, el lema del seu escut episcopal era *Humilitas*. Una paraula que per al prevere, i després bisbe, i després Patriarca, i després car-

L'alegria evangèlica,
el servei discret,
l'opció per les coses
senzilles i la
proximitat, marquen
el seu tarannà

Vaticà

denal i després Sant Pare Luciani va tenir un significat real i autèntic en tots els estadis i moments de la seva vida.

Aquí és on venen a col·lació uns escrits anomenats *Les floretes del Papa Luciani* (una clara al·lusió a les floretes de sant Francesc). Són un recull de testimonis (preveres, religiosos i laics) que van quedar impressionats per la seva persona i el seu caràcter. Cada «anècdota» està signada per la persona que dona el testimoni, per tant, els podem donar un alt grau de veracitat. Anècdotes com quan va fer una visita pastoral a la parròquia de la localitat veneciana de Mestre, on es va desplaçar en bicicleta; o com quan va preparar el sopar a unes monges que el cuidaven al bisbat i que tornaven d'un pelegrinatge; o com quan va ser confós amb el seu secretari...

Tot són detalls de proximitat i de nivell, de senzillesa i de grandesa. Un cor bo, un somriure per a tothom, que neix del més profund del seu interior. L'alegria evangèlica, el servei discret, l'opció per les coses senzilles i la proximitat, marquen el seu tarannà omplint-lo de molts moments com aquests, no sols en pàgines de llibres, sinó sobretot en el cor de la gent que el tracta.

En totes les seves biografies entre moltes altres coses, es destaca la fràgil salut que tenia Albino Luciani. La seva mort sobtada ha donat ales a alguns imaginaris, però la veritat és que seguir Crist comporta donar-ho tot, donar-se completament, sovint oblidant-se d'un mateix. I això pot comportar algun detriment en la salut (no hauria de ser així, però passa). El pes, la responsabilitat, els problemes, els reptes i el gran i ingent volum de feina que cau sobre les espatlles del Successor de Pere, és una prova molt dura. Un cor delicat de salut, amb problemes mèdics, pot simplement aturar-se, com va ser el cas, en la serenor de la nit, estant ja al llit de l'estança privada, amb els papers a la mà i les ulleres posades. Un adormir-se en el Senyor, com diu el salmista, que ens deixa la imatge d'un Papa entregat, de dolç somriure, de serena i humil mirada, que en la intimitat de la solitud humana, va abraçar al seu Senyor per sempre.

Un cor delicat de salut, amb problemes mèdics, pot simplement aturar-se, com va ser el cas, en la serenor de la nit

La majoria de vulneracions afecten les confessions musulmana, catòlica i jueva

Es presenta l'informe «El dret a la llibertat religiosa i de consciència a Catalunya»

CARME MUNTÉ MARGALEF
Barcelona

L'atac a una mesquita de Montcada i Reixac, les pintades antisemites al centre de Barcelona, els casos de vandalisme contra el patrimoni eclesiàstic catòlic, els discursos polítics de Vox en contra de l'islam són algunes de les 80 incidències detectades i analitzades en el primer informe *El dret a la llibertat religiosa i de consciència a Catalunya*, referent al període 2020-2021, elaborat per la Càtedra de Llibertat Religiosa i de Consciència, de l'Observatori Blanquerna de Comunicació, Religió i Cultura, amb el suport de la Direcció General d'Afers Religiosos de Catalunya. Es tracta de la primera anàlisi del grau de reconeixement, respecte, protecció i compliment de la llibertat religiosa a Catalunya.

En la presentació de l'informe, que va tenir lloc a la seu de l'Observatori Blanquerna, el 7 de setembre passat, va quedar clar que «a Catalunya la llibertat religiosa no pateix restriccions greus ni violacions», tal com va manifestar Miriam Diez, directora de la Càtedra de Llibertat Religiosa i de Consciència. Ara bé, cal estar molt amatents a les 80 incidències detectades que recull l'informe, però sobretot a la vulneració del dret a la llibertat religiosa que encara es manté en silenci i que no té ressò públic. «La defensa de tots els drets humans, com el de la llibertat religiosa, és responsabilitat comuna de tota la ciutadania», va expressar Yvonne Griley, directora general d'Afers Religiosos, que va posar en relleu el compromís de la Generalitat en aquesta defensa.

La majoria de vulneracions de la llibertat religiosa que recull l'informe afecten les confessions musulmana (58%), catòlica (20%) i jueva (16%).

Predomina el discurs d'odi (30%), els actes discriminatoris o de rebuig (26%) i els atacs o danys materials als centres de culte (19%). La vulneració del dret a la llibertat religiosa té especial incidència en l'àmbit funerari.

Segons llegim a l'informe, «l'islam tendeix a ser la religió que ha rebut més actes discriminatoris i de rebuig. Igualment, el catolicisme ha estat la confessió amb majors danys materials i atacs als centres de culte, mentre que la religió jueva ha estat víctima de casos on predominava el discurs d'odi».

Així, «en relació amb els casos de pintades als llocs de culte, se n'han registrat majoritàriament en centres catòlics. En alguns casos es tracta de vandalisme contra el patrimoni, com el cas de l'església de Sant Miquel de Calafell o de la catedral de la Seu d'Urgell. En altres casos es tracta de pintades de rebuig i de missatges d'odi contra la religió catòlica. És el cas de l'escrit "L'única església que il·lumina és la que crema" que s'ha registrat, com a mínim, en dues ocasions. Cal destacar que aquests casos han estat recollits per membres de la Càtedra que n'han estat testimonis, ja que no han aparegut a cap mitjà de comunicació».

MIRIAM DIEZ
«A Catalunya la llibertat religiosa no pateix restriccions greus ni violacions»

YVONNE GRILEY
«La defensa del dret a la llibertat religiosa és responsabilitat comuna de tota la ciutadania»

Nombroses persones van assistir a la presentació de l'informe.

UN NOU LLINDAR

Res d'aquest món no ens resulta indiferent

Quan, essent molt joves vam llegir per primera vegada els documents del Concili Vaticà II, la nostra alegria va ser immensa en poder descobrir que l'Església mirava amb amor el món i tot el que això significa d'afecte i compromís. Es tractava d'una nova mirada que venia molt ben expressada amb les primeres paraules de la Constitució pastoral sobre l'Església en el món d'avui: «Els goigs i les esperances, les tristeses i angoixes dels homes i dones del nostre temps són els goigs i les esperances, les tristeses i angoixes dels deixebles de Crist.» Ja era aquesta una nova mirada que preparava el cor per al diàleg, obria barres i esfondrava murs. De joves seminaristes vam créixer amb aquesta mentalitat albirant un futur entusiasmador que ens il·lusionava enormement. Quan, després de més de cinquanta anys, el papa Francesc, que està retornant la vida de l'Església i del món a l'esperit conciliar, diu que «res d'aquest món no ens resulta indiferent», ens està oferint aquella frescor evangèlica que el mateix Concili promulgava quan afirmava que «no hi ha res de humà no que no ressoni dins el nostre cor», afirmació que posa l'accent en una ruptura amb la indiferència i amb el prejudici dels qui culpen injustament el Concili dels mals que avui patim. L'intent constant del papa Francesc és entrar en diàleg amb tothom. La cura de la nostra casa de tots és un element fonamental per a aquest diàleg. D'aquí la proposta d'un temps de pregària i de compromís entre els qui una mateixa preocupació ens uneix. En aquest esforç compartit i superant tota diferència, bé mereix la nostra atenció per ser-hi presents amb el diàleg, la cooperació i l'acció.

SEBASTIÀ TALTAVULL ANGLADA
Bisbe de Mallorca

LUNET
FACILITY SERVICES

EL BENESTAR SEMPRE COMENÇA AMB UN SOMRIURE
- Mare Teresa de Calcuta

lunet.es
comercial@lunet.es - 902 010 977

Un nou curs, una nova mirada

Ens cal submergir-nos i viure de veritat el que l'escola pot ésser com a lloc per fer-hi estada

ORIOl MARTÍN SOLANES
Equip de Pastoral de La Salle de Catalunya

Quan arriba el setembre, dins del context de cada família es prepara tot el material escolar necessari per a cadascun dels fills i filles: llibres, motxilles noves... Un ritual de cada any.

Podem afegir-hi, també, un material específic que ens pot ajudar a afrontar la riquesa humana que trobarem dins de cada aula, quan el professorat i l'alumnat comencin a caminar junts: la mirada. Mirar no és un acte involuntari. Mirar no és un acte que ens deixi indiferent. Mirem perquè som mirats i perquè l'altre forma part del que jo puc ser.

Recordo quan començava la meua experiència com a docent. Primeres mirades de sorpresa quan els explicava, des de la tutoria, com afrontariem el curs. En aquests moments d'incertesa, de complexitat... podem creure fermament que, en cada centre educatiu, cada claustre, cada aula, des de la connexió entre el professorat i les famílies, és possible mirar i mirar-nos des de la contemplació. Allà on la mirada esdevé vincle, comunitat, hi neix un lloc, un espai on podem fer possible l'experiència educativa.

Des d'aquesta secció m'agradarà fer-vos partícips de nous espais que, junts, podem construir des de l'escola. Ens cal, i molt, viure més enllà dels valors; ens cal submergir-nos i viure de

veritat el que l'escola pot ésser com a lloc per fer-hi estada. La Vida en majúscula, llavors, estarà plena de mirades obertes, esperançades... i les podem acollir i compartir.

El professor Josep M. Esquirol diu que una de les tasques de l'educació és obrir-se a la diversitat, fer possible el camí personal, singular, aquell que cada persona pot fer perquè li reconeixem aquest dret: pot créixer sense condicionants... Deixem que la nostra *mirada copa* l'acompanyi, camini al seu costat enfortint les seves passes.

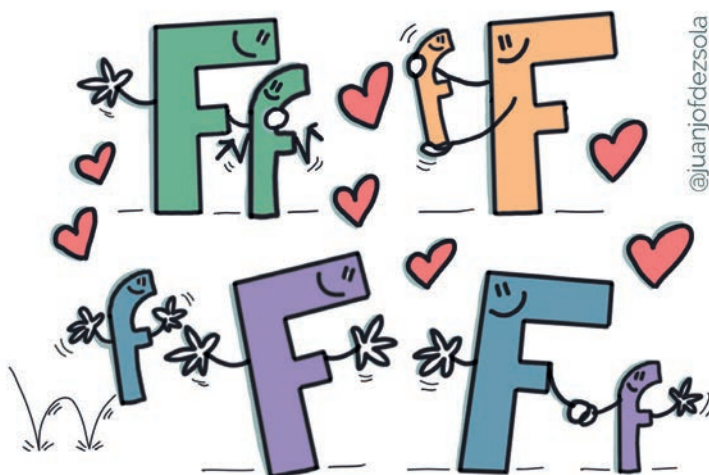
És ben cert que l'homogeneïtat és la pitjor de les mirades: igualar, generalitzar, fondre cada vocació humana. Estaríem d'acord que l'escola que ara comença ha de renéixer amb aquesta nova *mirada copa*? Capaç de contemplar cada persona sense prejudicis, creant vincles, ajudant a mirar més enllà des del fons del cor?

Raimon Pannikar proposa que passem dels substantius als verbs. Es tracta d'acollir el que vivim des de la mobilització, l'acció que ens enriqueix, on l'altre té el seu espai. Potser llavors el camí que hem començat amb la paraula *mirar*, passarà pel revolt del *contemplar* i arribarà al cim: un lloc on serà possible *estimar*.

Aquest lloc és l'escola.

L'arribada dels fills

El matrimoni sense fills pot pensar que potser no està cridat a estar junts ja que alguna cosa no «funciona»

VENANCIO CARRIÓN ARMERO
President de Naprotec Associació

Per això l'home deixa el pare i la mare per unir-se a la seva dona, i des d'aquest moment formen una sola carn (Gn 2,24).

Déu va crear l'home a imatge seva, el va crear a imatge de Déu, creà l'home i la dona. Déu els beneí dient-los:

—Sigueu fecunds i multipliqueu-vos, ompliu la terra i domineu-la (Gn 1,27-28).

Amb aquestes frases s'adreça la Paraula de Déu des de l'origen a l'home i la dona. Aquesta invitació es correspon amb l'anhel dels esposos que estan oberts a la vida i busquen «omplir la terra». Els esposos es meravellen davant del misteri que envolta el naixement del fill: —D'on has sortit? I és que els pares davant l'arribada del fill saben que és impossible que aquest sigui simplement fruit de la seva decisió o afany.

L'arribada del fill té un lloc privilegiat al si d'una família, d'uns esposos que s'estimen. Els fills són una concreció molt evident de l'amor esponsalici, però veurem que no és l'única. La fecunditat en els esposos va més enllà del fill biològic, la fecunditat ve de Déu, Ell és la fecunditat, i aquesta es mostra a la nostra vida quan ens prestem a la seva voluntat. La finalitat del matrimoni no és «tenir» fills, però certament el matrimoni és el lloc més idoni per a l'arribada dels fills.

La primera manifestació d'aquesta fecunditat divina és l'amor que hi ha entre els esposos,

cosa que no existia i que d'alguna manera «creen» els esposos amb la seva llibertat; en aquesta relació es fa present Déu, en un amor que abans no existia. Encara que l'enamorament inicial no sigui tan «tocable» com un nen, és l'acte fecund que pot portar al matrimoni, a una vida en comú i on poden arribar els fills.

Quan els fills no arriben es repeteix una pauta que he verificat en milers de matrimonis i especialment en matrimonis que participen a l'Església catòlica però també d'altres confessions.

El matrimoni sense fills pot pensar que potser no està cridat a estar junts ja que alguna cosa no «funciona», es pot sentir jutjat o poc valorat ja que els matrimonis amb fills semblen més «generosos» i també pot arribar a pensar que Déu no els beneeix.

*La teva esposa fruitarà com una parra,
dins la intimitat de casa teva;
els teus fills seran com plançons d'olivera
al voltant de la taula.
És així com serà beneït
l'home fidel al Senyor (Sl 128)*

Al llarg de diferents articles i testimonis intentaré ajudar a afrontar aquestes situacions des del punt de vista cristià, proposant camins que ajudin a la santificació matrimonial però que també siguin camins mèdics de debò que ajudin a restaurar la salut.

«És necessària
la construcció
d'una societat
que respongui
als valors
del Regne»

**P. Andreu Oliva, jesuïta i rector de la Universitat
Centreamericana José Simeón Cañas (UCA) del Salvador**

L'abril de l'any passat el P. Oliva va rebre el títol de «Fill Meritíssim del Salvador».

«Em vaig enamorar de la força d'aquests pobles, del desig de canviar les coses, de la capacitat de solidaritat i de la necessitat d'una transformació perquè puguin tenir una vida digna»

L'UCA és un far ètic i compromès per a bona part de la societat salvadorenca, on la denúncia i la proposta van de la mà. Andreu Oliva de la Esperanza (Barcelona, 1957) fa gairebé dotze anys que és el rector d'aquesta universitat fundada el setembre del 1965: «Continuem demanant veritat i justícia i reparació per a les víctimes, tant les del conflicte armat, com les que la societat va generant», assegura. Aquest enginyer industrial, amb especialitat Mecànica, va arribar com a voluntari a Nicaragua el 1984 i va ingressar a la Companyia de Jesús quatre anys més tard, a la província de Centreamèrica, on continua adscrit.

Ocupar la cadira de rector d'Ellacuría, l'aclapara?

Quan m'ho van proposar vaig dir que no era la persona adient, però després d'un procés de discerniment i d'insistència per part de la Companyia ho vaig acceptar. Em sentia aclaparat al principi; és una universitat que té molta vida i amb un prestigi davant la societat salvadorenca, que espera una paraula nostra orientadora, crítica, en

defensa dels drets humans, de la justícia i en pro d'uns canvis socials. Sentir aquesta responsabilitat a les espatlles és un pes gran, ara bé, un s'hi va acostumant i ho visc amb certa tranquil·litat.

Arrupe deia que les universitats jesuïtes havien de formar «homes i dones per als altres». És el que feu a l'UCA?

Crec que sí. Kolvenvach també va insistir que les universitats jesuïtes han de promoure la fe i la lluita per la justícia i va posar l'UCA com un model. He intentat mantenir aquests compromisos que l'UCA ja havia fet en temps d'Ellacuría: l'opció pels pobres, per les majories.

Durant el seu mandat, què anota a la columna del «necessita millorar»?

No podem dir que hem aconseguit tot el que volíem, és una tasca difícil i els poders econòmics i polítics s'hi resisteixen. Sí que ens hem preocupat que els nostres estudiants, seguint les indicacions del general Adolfo Nicolás, siguin persones conscients, competents, compassives i compromeses amb la transformació.

«S'han fet opcions per oblidar el que va passar i que no surti a la llum la veritat, es faci justícia i es repari el mal»

«Hi ha una aliança per protegir tots els militars, no sols en el cas de la massacre de l'UCA, sinó en altres més importants com El Mozote»

«Les condicions que van portar que sorgís la teologia de l'alliberament continuen existint: pobresa, injustícia, falta de llibertat, violència, crim i masclisme»

Porta més de 30 anys a Centreamèrica. S'estima aquest territori? Se l'estimen, a vostè?

Em vaig enamorar d'aquests pobles als anys 80 quan vaig estar a Nicaragua treballant a la universitat i coneixent els barris de Managua i les comunitats camperoles, a les quals acompanyàvem a tallar cafè a les muntanyes. Em vaig enamorar de la força d'aquests pobles, del desig de canviar les coses, de la capacitat de solidaritat i de la necessitat d'una transformació perquè puguin tenir una vida digna, per això intento donar tot el que puc perquè tinguin un futur més esperançador. Jo em sento ben estimat.

Han passat 30 anys del final de la guerra civil al Salvador i de la signatura dels Acords de Pau, però les ferides continuen obertes. Per què?

Les víctimes del conflicte van ser principalment poblacions pobres, camperoles, i no s'han preocupat governs ni societats d'intentar guarir aquestes ferides. Sí que s'han protegit els exèrcits, les guerrilles (que també van violar drets humans i van causar ferides), en lloc de protegir les víctimes. S'han fet opcions per oblidar el que va passar i que no surti a la llum la veritat, que es faci justícia i es repari el mal.

Quines són les principals violacions de drets humans que es viuen al Salvador? Quins són els col·lectius més violentats?

Són sempre els més pobres, que no tenen ni tan sols el dret a una feina o a uns mitjans per tenir una vida digna i no haver de migrar a un altre país sense papers, a una educació de qualitat, salut, habitatge segur. També hi ha una violació a la integritat de la vida, per les bandes de carrer i la violència als barris més pobres.

Fa poc a Espanya es va estrenar la pel·lícula *Vinieron de noche*, d'Imanol Uribe. On era vostè quan van passar aquests fets de l'UCA? Com ho va viure?

Valdria la pena que tothom al Salvador pogués mirar aquesta pel·lícula que permet conèixer de millor manera el que va passar. Aquest crim comès per l'Exèrcit al més alt nivell es va voler amagar. En aquells moments, jo era a Puerto Rico, a la meitat del temps de noviciat, i ho vaig viure amb molt de dolor. Va ser difícil, dur, estava entrant a la Companyia i sabia que havien matat sis companys pel seu compromís.

Va ser una confirmació que, malgrat aquests riscos, volia seguir el procés i, com ells, respondre a la missió.

Continua la impunitat dels autors materials i intel·lectuals de la massacre?

Continua i continuarà a pesar que hi ha un procés obert contra els autors intel·lectuals, no veiem interès real a arribar fins al final i l'actual govern (igual que ho van fer els anteriors) protegeix l'estament militar, no sols en aquest cas, sinó en altres massacres més importants com El Mozote, on més de 900 persones van ser assassinades.

El Salvador té l'estigma de ser una societat violenta. Per què?

És una societat violenta i la violència està present al llarg de la història del Salvador des de la conquesta fins ara. Lamentablement, s'ha anat fent una cultura de la violència que contrasta amb una cultura de la solidaritat i la pau, de gent bona, que és encantadora, amb una capacitat de compassió i de tendresa enorme. Totes dues realitats estan presents. Aquesta violència s'ha fomentat des del poder: hem tingut més de 100 anys de governs dictatorials que han

El P. Oliva i l'UCA han estat promotors de la Llei de Prohibició de la Mineria, de la Llei General d'Aigües i van impulsar la creació de la Comissió de Cerca de les Persones Desaparegudes durant el conflicte armat. A la imatge, amb familiars de desapareguts.

utilitzat la violència contra la població originària i els camperols i la manera de resoldre els conflictes moltes vegades s'ha fet a través de la violència en lloc de promoure el diàleg. D'altra banda, la marginació d'una bona part de la societat també ha fomentat aquesta violència estructural.

El Salvador és bressol de la teologia de l'alliberament. S'ha girat full o continua vigent?

Les condicions que van portar a reflexionar la realitat des de la fe i que sorgís la teologia de l'alliberament continuen existint: pobresa, injustícia, falta de llibertat, violència, crim i masclisme, són realitats que no permeten que el poble sigui realment lliure i que sigui necessària la construcció d'una societat que respongui als valors del Regne. La fe del poble no ha estat impregnada del tot per la teologia de l'alliberament, per a alguns això que es viu és un càstig de Déu.

Hi ha tensió entre l'Església de base i la institució?

Sí, hi ha tensions que venen de lluny. La jerarquia ha estat en molts moments poc sensible a l'Església de base que va veure en la teologia de l'alliberament una teologia que responia a les seves necessitats i això encara està present, a pesar que actualment la jerarquia té una visió més propera i comprensiva a les necessitats de la població, ha assumit més el Concili Vaticà II que en el passat. L'exemple de Mons. Romero ha impactat en la je-

rarquia de l'Església, el veuen com un exemple a seguir. Sí que caldria un diàleg entre la jerarquia i l'Església que segueix més la línia de la teologia de l'alliberament, de comprensió, ells voldrien una jerarquia més valenta, més activa, més implicada en la lluita per la justícia.

Quin paper hi fan els evangèlics?

Hi ha de tot, hi ha moviments molt conservadors, molt alienants, que es refugien en la part espiritual, i hi ha moviments evangèlics més oberts que vinculen molt més fe i vida. Les Esglésies neopentecostals han crescut més al Salvador, fan aquesta opció per la prosperitat de vida i l'individualisme.

L'activista salvadorenca Evelyn Romero diu que «som un poble martirial des de la fe». Quina ha estat la fertilitat d'aquesta sang vessada?

Aquesta sang ha canviat moltes persones i ha fet valorar molt aquesta vida coherent amb l'Evangeli que van tenir; els màrtirs han deixat una petjada en moltes comunitats. Malauradament, al Salvador, igual que a molts països del món, també es dona un procés de secularització i allunyament de la fe. L'apreci i la importància que la mateixa Església catòlica ha donat i dona a tots aquests màrtirs és molt valuós; que s'estigui treballant per la causa de més de 250 persones màrtirs de l'Església catòlica és bo per a l'Església salvadorenca.

Joves de la pastoral MAG+S, d'espiritualitat ignasiana, acompanyats pel P. Oliva.

JOAN PLANELLAS
I BARNOSELL

Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

Llibertat i respecte

Benvolguts i benvolgudes, un dels drets més desitjats i defensats per una democràcia és la llibertat d'expressió. En efecte, és molt necessari que, allunyant-nos de tot sistema autoritari i manipulador de consciències, cada ciutadà i ciutadana se senti amb el dret d'expressar la seva opinió i hi trobi canals adients. És molt important, a més, que es valori el sentit de la crítica i del discerniment. Una bona pedagogia haurà d'incloure la recerca de valors i de sentit, que ajudi els nostres joves a ser independents i autònoms a l'hora de fer una seriosa reflexió sobre els diversos esdeveniments de la història.

Les crítiques positives són sempre benvingudes perquè ajuden a créixer i a fer examen de consciència a nivell social i eclesial. Mai no es pot caure en un silenci volgut si això implica deixar sense veu alguna persona o grup de persones, la situació de les quals reclama justícia social. Per això cada paraula ha de ser escoltada en profunditat per l'estament corresponent. I alhora cadascú haurà de ser prou generós i obert per deixar-se in-

terpel·lar, tot cercant quines actituds o accions haurien de canviar o millorar.

Tot això reclama, sens dubte, una societat madura, educada en el respecte i en el desig autèntic de la pau i del bé comú. Tothom s'ha de poder expressar, sí, però ho farà honradament quan posi en primer lloc el progrés dels altres, de tots. Malauradament, però, sembla que el nostre món no acaba de desfer-se dels residus de les murmuracions i les injúries, molt sovint amplificades per l'existència de molts canals de comunicació on poder-les vessar. Potser ens hem acostumat a poder dir el que volem sense mesurar-ne les conseqüències, a mentir, a manipular la informació, a menysprear els altres i la seva dignitat, insensibles a la vida privada de les persones, que mereixen, com a mínim, ser tractades des de la veritat. No deixa de ser una contradicció que allò que volem exposar, en principi per al bé comú, acabi fomentant l'acarnissament damunt una persona o damunt una institució, travessant la línia vermella del respecte a l'altre, potser portats per

la rancúnia o l'odi.

Per això, certament entristeix quan la manera d'exercir la llibertat d'expressió s'afilia als insults, a les ofenses particulars, als prejudicis sense coneixement de causa. I encara fa més llàstima quan aquest menyspreu amaga un interès egoista per part del seu autor o simplement una actitud banal enfront de l'altre i del seu sofriment.

Nosaltres, els qui volem seguir Jesucrist, no podem caure en aquests paranys. El Mestre no va deixar d'apostar, per damunt de tot, per la dignitat de la persona, per la seva vàlua com fill i filla de Déu. Sense caure en la trampa del pacifisme, hem d'aprendre a mesurar les paraules, no per encobrir la mentida, és clar, sinó per generar un espai d'innocència i d'honestetat a través del qual l'altre pugui ser conegut des del seu interior i des de la seva integritat. En definitiva, es tracta d'expressar-nos sempre amb llibertat, però respectant també la llibertat de tots. Ara que reprenem un nou curs, mirem de fer aquest exercici dins la mateixa Església.

Ben vostre.

AGUSTÍ CORTÉS SORIANO
Bisbe de Sant Feliu de Llobregat

Sentir la diòcesi

Diverses circumstàncies han motivat que parlem aquí de l'Església i, més concretament, de la nostra església diocesana, l'Església més pròxima i concreta.

La participació diocesana en el Sínode Universal és una d'aquestes ocasions en què hem de reflexionar i revifar el sa sentit de pertinença a l'Església.

Posseir un sa sentit d'Església és quelcom indispensable per a la nostra fe, perquè Jesucrist no ens va salvar individualment, sinó socialment i comunitària.

Què significa «tenir sentit d'Església»?

L'Església, com sabem, no es defineix com una gran organització internacional, que professa unes idees determinades o que pretén implantar una ideologia, amb una jerarquització perfecta... Algú ha dit que l'Església de Crist no es pot definir. Per allunyar-se d'aquestes concepcions «organitzatives internacionals», en el Concili Vaticà II es va trobar una expressió feliç: «L'Església universal subsisteix a les esglésies particulars.» Per esglésies particulars s'entenen les diòcesis. No és fàcil explicar què significa això. N'hi ha prou de dir que cadascun de nosaltres viu tot el misteri de l'Església en la seva pròpia diòcesi i que l'Església no és una suma d'organismes parcials...

La diòcesi és l'Església propera i concreta, la realitat més pròxima del Poble de Déu, de la presència de l'Esperit vivent en la comunió de germans.

És conegut aquell pas que assenyalen els Exercicis Espirituals de sant Ignasi en la quarta setmana. Sol titular-se «Regles per sentir amb l'Església». Aquest títol suggereix que sant Ignasi proposava unes regles per obeir el que

mana l'Església, amb docilitat interna i total. Però el títol que ell va posar va ser aquest: «Per al sentit vertader que a l'Església militant hem de tenir, es guardin les regles següents.» Els especialistes estudien què vol dir això de «sentit veritable». Però s'imposa una altra expressió que segurament és més encertada: Regles per «sentir l'Església».

Sentir l'Església és molt més que saber d'ella, en teoria o en la realitat, és més fins i tot que professar la fe en ella com fem en el Credo, o que arribem a col·laborar amb ella en alguna obra... Sentir l'Església és una cosa molt més íntima i personal; és veure's a si mateix immers en la vida de l'Església.

Pel que hem dit, aquí hem de parlar de «sentir la diòcesi».

Sentir la diòcesi significa:

-Que experimento personalment la seva vida. El que ella viu m'afecta i el que jo visc com a cristià l'afecta igualment.

-La diòcesi no és per a mi quelcom extern, que observo, del que estic ocasionalment informat, que jutjo i opino sense més.

-Que la diòcesi forma part de la meua «identitat cristiana», de manera que quan em veig deixeble de Crist, no puc oblidar que ho soc pertanyent al Poble que Ell «es va triar com a heretat» i que veig proper i concret.

Des que la nostra diòcesi va néixer, tenim com a objectiu aconseguir el sentit de pertinença diocesana. Ja sabíem que aquesta pertinença no pot ser teòrica i «imposada» sense més. En les nostres aportacions al Sínode diem que necessitem més informació i comunicació interna. Però ni tan sols això és suficient. És una virtut que cal adquirir amb l'experiència i que cal demanar a l'Esperit com a do de la fe.

COMENTARI DE LA PARAULA

Paràbola de l'administrador trampós

GLÒRIA MONÉS

El text de l'evangeli d'avui no resulta fàcil d'entrada. Sobta l'elogi que l'amo fa de l'administrador en descobrir que falseja els comptes, perquè sembla com si Jesús justifiqués l'activitat fraudulenta d'aquell home que, en assabentar-se que serà acomiadat, es dedica a guanyar-se el favor dels deutors del seu amo rebaixant deutes pendents. Després els deutors, agraïts, hauran de retornar-li el favor. Una vella estratègia que sempre és nova perquè, per desgràcia, l'existència de corruptes i pocavergonyes és un fet prou comú en tot temps. Avui ja no és notícia. El que sorprèn és que a una persona així Jesús la posi de model, però no oblidem que l'accent no recau en el fet de la corrupció sinó en l'enginy d'aquella persona. També resulta xocant que aquestes paraules s'adrecin a la formació dels deixebles, als fills de la llum. És com si Jesús els volgués posar en guàrdia perquè el miratge del tenir, com el del poder, és seductor en tot temps.

Parem atenció a la frase: «Guanyeu-vos amics a costa de la riquesa enganyosa, perquè quan desaparegui, trobeu qui us rebi eternament a casa seva.» A què pot referir-se Jesús en parlar de «riquesa enganyosa»? Els béns terrenals no són pas dolents en si mateixos; esdevenen perjudici

quan l'ésser humà se n'apropia i els acumula per a ell actuant com si en fos l'amo absolut, no un simple administrador. Perquè tot el que tenim —sigui per herència o producte del nostre treball— són talents que Déu ens confia perquè els fem fructificar, i sols fructifiquen quan els compartim. Traduint el text en el nostre ara i aquí, podríem dir que blanquejar els diners equivaldria a compartir-los amb els necessitats.

El diner deshumanitza les persones quan esdevé un absolut. Això és idolatria i no podem tenir dos amos: Déu i la riquesa. A vegades voldríem aconseguir Déu, però sense que el nostre compte corrent se'n ressentís, i això no és possible. O bé optem per l'amor i la generositat o per l'egoisme i la fal·làcia del posseir. Si persones deshonestes fan mans i mànigues per tal d'aconseguir amics, poder i influència (una riquesa ben efímera), els cristians no podem escatimar esforços en la causa del Regne: la conservació de la «casa comuna» i el just repartiment de béns entre els seus habitants. La solidaritat és la veritable riquesa que cap lladre pot robar. Hi ha dues encíclics del papa Francesc que ens ho recorden: la *Laudato Si* i la *Fratelli tutti*. No hi ha altra sortida amb l'evangeli a la mà.

M. CLAUSTRÉ SOLÉ

Biblista

CONSULTORI BÍBLIC

PILAR CASALS

Biblista i egíptologa

Quina era la gastronomia de Terra Santa en temps de Jesús? (I)

Lv 11 i Dt 14,3-21 recullen els aliments que es poden menjar i els que no, ja sigui per prohibició o per impuresa. Però, era aquesta la dieta en època de Jesús, o hi havia hagut alguns canvis des de la posada per escrit d'aquests dos textos? Per poder conèixer la gastronomia d'aquesta època, cal tenir en compte textos com el NT, les obres de Flavi Josep o la Mishnà entre d'altres, així com les restes arqueològiques que s'han conservat. L'alimentació estava marcada pels productes de proximitat, així com per la situació socioeconòmica de les famílies.

La base de l'alimentació era el pa; un pa que acostumava a anar acompanyat d'oli d'oliva i llegums, especialment mongetes, llenties i veyes. S'ha documentat no tan sols la presència de forns particulars, sinó també de fornars que abastien la comunitat. L'alimentació era complementada per la menja de peix i carn, especialment durant les celebracions del *shabbat* i la resta de festivitats.

La fruita també hi tenia el seu espai, sobretot les figues, els dàtils, les magranes, les cireres, els melons i les garrofes. Els ramats tenien un paper especial pel que fa a la producció de llana i de llet, consumida especialment sota la forma de formatge, que en permetia una bona conservació. S'han trobat ossos d'ovelles, cabres, anyells, cabrits, vedells, vaques i bous, fins i tot de gaselles, reflex dels productes càrnics. A través de les espines documentades arqueològicament, s'ha pogut veure com entre els peixos consumits destaquen la tonyina, el lluç, el verat i la llíspera; peixos provinents del Mediterrani que ens parlen també de com la comunitat havia canviat la seva relació amb la mar, font d'aliment.

PER A CONSULTES:

REDACCIO@CATALUNYACRISTIANA.CAT

Diumenge XXV de durant l'any

Lectura primera

Am 8,4-7

Contra els qui compren amb diners gent necessitada

Lectura de la profecia d'Amós:

Escolteu això, vosaltres que us abraoneu sobre els pobres per anorrear els desvalguts del país, vosaltres que dieu: «Quan haurà passat la festa de la lluna nova per poder vendre queviures! Quan haurà passat el dissabte per poder obrir els graners! Vendrem el gra amb mesures més petites i, per cobrar, pesarem la moneda amb pesos més grans. Farem trampa amb les balances i vendrem el rebuig barrejat amb el gra. Per tenir un esclau, comprarem amb diners gent necessitada, amb un parell de sandàlies comprarem un pobre.» El Senyor ho jura per la glòria de Jacob: «No oblidaré mai tot això que fan.»

Al·leluia

2Co 8,9

Jesucrist, que és ric, es va fer pobre, perquè la seva pobresa us enriquis.

Salm responsorial

112

Us beneiré, Déu meu, dia rere dia, lloaré per sempre el vostre nom. El Senyor és gran. No us canseu de lloar-lo, que la seva grandesa no té límits.

R. Lloeu el Senyor, que treu el pobre de la cendra.

El Senyor és compassiu i benigne, lent per al càstig, gran en l'amor. El Senyor és bo per a tothom, estima entranyablement tot el que ell ha creat. *R.*

Són camins de bondat els del Senyor, les seves obres són obres d'amor. El Senyor és a prop dels qui l'invoquen, dels qui l'invoquen amb sinceritat. *R.*

Evangelí

Lc 16,1-13

No podeu servir Déu i les riqueses

Lectura de l'evangelí segons sant Lluç:

En aquell temps, Jesús deia als seus deixebles: [...] «L'home que és fidel en els béns que valen poc també ho serà en els de més valor, i l'home infidel en els béns que valen poc, també ho serà en els de més

Lectura segona

1Tm 2,1-8

Feu pregàries per tots els homes a Déu, que vol que tots se salvin

Lectura de la primera carta de sant Pau a Timoteu:

Primer de tot us recomano que feu a Déu pregàries, oracions, súpliques i accions de gràcies per tots els homes, pels reis i per tots els qui tenen autoritat, perquè puguem portar una vida tranquil·la i serena, tota donada a la pietat i a l'honestat. Preguar així és bo i agradable a Déu, el nostre salvador, que vol que tots els homes se salvin i arribin al coneixement de la veritat. Hi ha un sol Déu. El mitjancer entre Déu i els homes és també un de sol, l'home Jesucrist, que es donà ell mateix per rescatar tots els homes. El testimoni atorgat sobre tot això ha estat fet públic al temps apropiat, i jo n'he estat fet herald i apòstol, mestre per instruir en la fe i en la veritat els qui no són jueus. Això que dic és veritat, no menteixo. Desitjo que els homes preguin per tot arreu, i que puguin alçar les mans netes, evitant les baralles i les discussions.

valor. Per això, si no fóssiu fidels en l'administració de les riqueses enganyoses, qui us confiaria les riqueses veritables? Si no fóssiu fidels en les riqueses que són d'un altre, qui us confiaria les que de dret us corresponen? Ningú no pot servir dos amos: si estima l'un, no estimarà l'altre, si fa cas de l'un, no en farà de l'altre. No podeu ser servidors de Déu i de les riqueses.»

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC C; FERIAI II)

TEMPS DE DURANT L'ANY

(SALTERI: SETMANA 1)

Setembre

18. DIUMENGE

Diumenge XXV de durant l'any, Verd. Lectures: Amós 8,4-7 / Salm 112 / 1 Timoteu 2,1-8 / Lluç 16,1-13
SANTORAL: Ferriol, mr.; Irene, mr.; Josep de Cupertino, prev.; Sofia, mr.

19. DILLUNS

Fèria, Verd. Lectures: Proverbis 3,27-34 / Salm 14 / Lluç 8,16-18. O bé: *Sant Gener* (ML), Vermell. Barcelona, Sant Feliu de Llobregat i Terrassa: **Santa Maria de Cervelló** (MO), Blanc.

20. DIMARTS

Sants Andreu Kim Taegon (MO), Vermell. Lectures: Proverbis 21,1-6.10-13 / Salm 118 / Lluç 8,19-21
SANTORAL: Càndia, vg. i mr.; Eustaqui, Teopista i fills, mr.

21. DIMECRES

Sant Mateu (F), Vermell. Lectures: Efesis 4,1-7.11-13 / Salm 18 / Mateu 9,9-13. Girona: **Dedicació de la ca-**

tedral (S), Blanc.

SANTORAL: Celina, vg.; Ifigènia, vg.

22. DIJOUS

Fèria, Verd. Lectures: Eclesiastès 1,2-11 / Salm 89 / Lluç 9,7-9. Urgell: *beats Josep Batalla i comp.* (ML), Vermell.

SANTORAL: Digna, vg. i mr.; Fèlix IV, p.; Maurici, mr.

23. DIVENDRES

Sant Pius de Pietrelcina (MO), Blanc. Lectures: Eclesiastès 3,1-11 / Salm 143 / Lluç 9,18-22. Tarragona: *Santa Tecla* (S), Vermell.

SANTORAL: Andreu, mr.; Lli, p. i mr.

24. DISSABTE

Fèria, Verd. Lectures: Eclesiastès 11,9-12,8 / Salm 89 / Lluç 9,43b-45. Barcelona, Sant Feliu de Llobregat i Terrassa: *Mare de Déu de la Mercè* (S), Blanc.

SANTORAL: Gerard, b.; beat Marc Criado, prev.; Pacífic, prev.

El Sant 19 SETEMBRE

Santa Maria de Cervelló

Al llarg de la història de l'Església sovint la fundació d'un orde masculí s'ha vist posteriorment complementat amb la creació de la branca femenina. D'aquesta manera, el carisma inicial s'ha vist necessàriament enriquit. Un d'aquests casos és l'orde de la Mercè, que va tenir en Santa Maria de Cervelló (c. 1230-1290) la fundadora de les mercedàries.

La santa barcelonina havia nascut en una família noble i des de nena havia estat molt devota, fins al punt de consagrar-se a Déu amb vots personals. Més tard, va conèixer fra Bernat de Corbera, primer sacerdot del llavors novell orde de la Mercè, que li va fer de conseller espiritual i confessor. Maria de Cervelló va acabar fundant la branca femenina dels mercedaris, i amb altres companyes va obrir el primer convent a Barcelona mateix. La santa va ser molt coneguda ja en vida pel do de profecia i d'intercessió. Se li atribueixen nombrosos miracles, sobretot entre la gent de mar, que gràcies a la seva pregària van ser salvats de naufragar o de ser capturats pels corsaris del nord d'Àfrica. Santa Maria de Cervelló va ser canonitzada per Innocenci XII el 1692.

La intercessió pels difunts en les pregàries eucarístiques

CONSOL MUÑOZ
Franciscana Missionera

Ens centrarem en el que diuen les quatre pregàries eucarístiques principals, sobre la intercessió pels difunts. Ja sabem que és cosa bona pregar per ells i, a més, els cristians tenim l'obligació de fer-ho, com ens ho ensenya l'Església. Adrecem la nostra oració a Déu Pare, que és a qui s'eleva tota pregària posant d'intercessor el seu Fill Jesucrist.

Primer transcriurem els quatre textos de les pregàries eucarístiques, en què l'Església manifesta la intercessió pels difunts, subratllant les frases on s'expressa l'oració per tots els que ja han sortit d'aquest món, hagi estat com hagi estat la seva condició de fe en aquesta vida:

Pregària Eucarística I o Cànon romà: «Recordeu-vos també, Senyor, dels vostres fills que ens han precedit amb el signe de la fe i dormen el son de la pau. *A ells, Senyor, i als que descansen en Crist*, concediu-los el lloc del consol, de la llum i de la pau.»

Pregària Eucarística II: «Recordeu-vos també dels nostres germans que moriren en l'esperança de la resurrecció, *i de tots els difunts que descansen en el si de la vostra misericòrdia*. Admeteu-los a contemplar la llum de

la vostra mirada.»

Pregària Eucarística III: «*Els nostres germans difunts* i tots els qui han sortit d'aquest món en la vostra amistat, admeteu-los al vostre Regne. Allà esperem retrobar-nos amb ells i saciar-nos per sempre de la vostra glòria.»

Pregària Eucarística IV: «Recordeu-vos també dels qui han mort en la pau de Crist, *i de tots els difunts, la fe dels quals només vós heu conegut.*»

Hem vist que l'Església, com a mare, no s'oblida de ningú, dels qui ja han deixat aquesta vida terrenal. Això dona una mirada serena i esperançada als qui han perdut éssers estimats. No ens toca a nosaltres jutjar ningú, perquè només Déu coneix la fe que han tingut, i poden reposar en Crist.

Morir a la falda de l'amor i de la misericòrdia del Senyor és el millor que ens pot passar, ja que Ell no té les nostres pobres mires humanes, sinó que la seva misericòrdia entranyable ho abraça tot i totes les persones que ha creat.

Per tant, confiem en el que ens proposa l'Església, quan ens diu que preguem pels que han mort en la misericòrdia del Senyor, i així puguin contemplar la llum de la seva mirada i gaudir eternament de la seva presència.

Exalcem la Creu

JOSEP BALLBÈ I URRIT

El dia 14 d'aquest mes, l'Església ha celebrat la festa de l'Exaltació de la Santa Creu. A la ciutat de Terrassa, amb un goig especial —per raons òbvies— a la parròquia de la Santa Creu (a la carretera de Rellinars). Als llibres litúrgics, trobem dues festes en honor seu: l'anomenada Invenció (referida al seu trobament per santa Elena i que se celebrava el 3 de maig) i l'Exaltació (que commemora la seva recuperació, per part de l'emperador Heracli) estant en poder dels perses. Aquests, després del setge de la ciutat santa de Jerusalem (l'any 615), s'havien apropiat de les seves despulles. Fins que, tretze anys més tard —justament el 14 de setembre—, es van restituir al lloc que pertocava.

Stat Crux dum volvitur orbis («la Creu roman mentre la terra gira») proclama el preciós lema cartoixà. És allí on Jesús es fa obedient al Pare fins a acceptar la pròpia mort... i una mort de creu. Ens hem acostumat tant a conviure amb la creu, que correm el perill de perdre el sentit darrer i fonamental que té per a nosaltres, els creients. Significa la gran entrega d'aquell que ha baixat del cel per estimar-nos fins a l'extrem i donar-nos

la vida. La por dels deixebles al capvespre del Divendres Sant, en veure'l condemnat a mort i executat a la creu, no podia sinó portar-los a la desesperança.

Sols exalçant el Fill de l'home, Déu podia oferir-nos la salvació perquè el Fill s'ha fet un com nosaltres, llevat del pecat. El pas de la fe desencisada del Divendres Sant a la fe joiosa del Diumenge de Pasqua passa pel tràngol de la creu. Molt més encara: la necessita per tancar aquesta mena de cercle i donar un sentit ple a tot. Realment, el *lignum crucis* esdevé, més que mai, arbre de vida. No hi ha amor més gran que donar la pròpia vida per aquells que estimes.

La forta secularització social i el laïcisme creixent del nostre entorn pretenen amagar i carregar-se tots aquells símbols que ens ho recorden. Potser ho aconseguiran al cim d'alguna carena o al voral d'un viarany prou apartat d'un nucli urbà. Més difícil ho tenen —per no dir impossible— si es proposen foragitar-lo del cor dels humils. Del poble senzill... I, si no ens fem com ells, ho tenim magre per entrar al regne de Déu. De la creu estant, del cos de Crist brolla sang i aigua. D'allí mateix, Crist ens confia Maria com a mare. De la creu neix la força de l'Església. Com deia el papa Benet XVI, el 14 de setembre del 2008, «amb la creu, Jesús va carregar el pes de tots els sofriments i injustícies de la nostra humanitat».

Em prenc la llicència de cloure aquest article bo i transcrivint els *Goigs* de l'any 1965, de Vimbodí, a tocar de Poblet (lletra de n'Avel·lí Coma i Torra i música de n'Enric Prats i Martí: «Ben enlaire enarborada / la senyera dels cristians, / duem-la ben abraçada / que ens farà valents i sants. / Jesús la Creu ha posada / entre la terra i els cels / i és remuntant sa brancada que assolirem els estels. / Informeu, oh Creu sagrada!, / nostres vides de cristians. / Tal com cobreix sa fillada / l'ocella que a l'arbre nia, / protegiu-nos, Creu sagrada, / del maligne que ens odia. / Fita a Vós nostra mirada, / siguem-vos fidels constants.»

Postals des d'Andalusia

Les ermites dels «Crist»

Són moltes les ermites dedicades a imatges de Crist crucificat als pobles i ciutats d'Andalusia. Celebren especialment els seus cultes el dia de l'Exaltació de la Santa Creu, a mitjans de setembre. Enguany he tingut l'honor de presidir el Quinari al Crist de les Injúries, a la localitat cordovesa d'Hinojosa del Duque. Cinc dies contemplant una imatge preciosa de l'artista Castillo Lastrucci, que concentra la religiositat popular de milers de visitants. Al llarg de cinc dies, he volgut «apropar Crist, la seva vida, el seu Evangeli i els valors del seu regne», a tantes persones com han pujat fins a la seva ermita, situada en un cim, des del qual es contempla la Vall de Los Pedroches.

Quan es corona la «pujada» i s'arriba a l'ermita, ens trobem a la paret frontal aquesta frase: «Aquí escoltaré les teves pregàries.» Quan la imatge va arribar a Hinojosa, l'any 1940, i va ser entronitzada en aquesta ermita, el poble la va rebre amb una gran pancarta, en la qual es van col·locar aquestes paraules, imaginant que «brollaven» dels llavis del Senyor, per tots els que la visitessin i adrecessin la mirada al Crucificat.

Santa Teresa de Jesús, davant d'un santcríst, li deia a les seves monges carmelites: «No us demano que penseu molt, tan sols us demano que el mireu.» Des de la riba de la fe, hi ha tres mirades que hem d'adreçar amb urgència: «La mirada al Déu crucificat i a tots els crucificats de la terra; la mirada al món, a tota la humanitat, afamada i assedegada que camina, entre "tsunamis" de dolor i horitzons d'esperança; la mirada al nostre interior, a la nostra vida i al nostre cor, conforme el que expressa aquest proverbi àrab: "Ningú no és savi si no dialoga amb el seu propi cor."»

Cada mirada ens deixarà el fruit d'una nova esperança.

ANTONIO GIL
Sacerdot i periodista

Cartes

Tot recordant Mn. Joan Puntí i Collell

He llegit en el número 2240 de *Catalunya Cristiana* l'article titulat *La Font de la Mare de Déu de Manlleu celebra 300 anys*. Se m'ha trencat el cor en llegir-lo. La raó és senzilla. Una de les persones que més coses va parlar i va comentar sobre la Font va ser Mn. Joan Puntí i Collell (Manlleu, 1886 – Barcelona, 1962).

Va ser sacerdot de la meva escola, coneguda com a «Escoles Catòliques». Va destacar per la seva gran fe i com a poeta i escriptor. Organitzava vetllades, tant religioses com populars, per a alumnes i exalumnes sota el lema «Fe, cultura i benestar». No oblidaré mai aquest sacerdot, malgrat que només el vaig conèixer fins als 15 anys.

És l'autor de la lletra dels *Goigs de la Mare de Déu de la Font de la vila de Manlleu*. Va manifestar moltes vegades el seu amor per la Font. La seva mare és la que el va influir perquè, des de petit, estimés tant la Mare de Déu i li posés un ram de flors com a símbol d'amor.

En parlava sovint, de la Font. La prova és que una alumna de l'escola, Mercè Bofarull i Vall, ja de gran, va fer una poesia dedicada a la Font amb uns mots molt encantats i agradables.

Gràcies, *Catalunya Cristiana*, per mostrar-nos la vida espiritual dels nostres pobles i ciutats amb el desig que no es perdi mai la nostra fe.

MONTSERRAT FIGUERA i PADRÓS
Barcelona

Una bona formació sexual

La vida humana no es respecta només amb les lleis, tot i que són tan importants, especialment la dels no-nascuts. Cal una bona formació sexual de les persones: conèixer quina és la seva finalitat, la seva importància, la seva raó de ser per a la vida humana... Si es viu bé aquesta dimensió de la vida, desapareixeran, o disminuiran notablement, els avortaments, així com també els embarassos no desitjats, la violència sexual, les infidelitats, els adulteris... totes les tristes conseqüències d'una sexualitat entesa com a mer i simple plaer. Per contra, hi haurà més respecte a la dona, més delicadesa en el tracte, més fidelitat en els festejos dels nuvis i en els matrimonis, més natalitat, més famílies unides; en definitiva, més alegria.

JESÚS DOMINGO MARTÍNEZ
Girona

Actituds volubles

Quina necessitat d'aigua! Quan no plou, tothom es lamenta que no hi ha aigua, però quan ho fa, tothom es queixa de tanta aigua. Les persones són de parer volàtil i, en moltes ocasions, egoistes. No pensem que l'aigua és necessària fins que la necessitem. Fa molta calor, ja no podem aguantar les temperatures d'estiu; tenim ganes que arribi l'hivern. Mai no estem contents amb allò que tenim, els humans!

MIQUEL FERNÁNDEZ
La Seu d'Urgell

Podeu enviar les cartes a:

redaccio@catalunyacristiana.cat

«El nostre temps demana autoajuda, perquè no suporta les preguntes que no tenen respostes»

Joan-Carles Mèlich, filòsof

CARME MUNTÉ MARGALEF

El filòsof Joan-Carles Mèlich tenia 6 anys quan va veure com la seva àvia es desplomava i moria davant seu. Però no va ser aquest fet el més traumàtic d'aquella experiència amb la mort: «Els pares, amb tota la bona fe, em van amagar el dol i no vaig poder anar a l'enterrament. També recordo que quan vaig tornar a casa després d'haver passat uns dies fora, la porta de l'habitació dels avis estava tancada. Quan la van obrir al cap d'uns dies, la impressió que vaig tenir va ser la del buit, de l'absència.» Aquest és el tema sobre el qual pivota el seu llibre *L'experiència de la pèrdua* (Arcàdia).

L'experiència del buit l'atreu més que la del no-res?

La filosofia s'ha ocupat molt del no-res. En canvi, a mi m'interessa el buit, perquè en el buit no és que no hi hagi res, sinó que mostra una presència absent. Som éssers mancats. El buit trenca la dicotomia entre la presència i l'absència. Aquesta experiència de la manca, de la pèrdua, de la falta, em sembla més important que la de la mort en si.

Els éssers humans sabem que hem de morir, anticipem la mort, la nostra i la dels altres. Això és positiu o negatiu?

La qüestió, per saber si és bo o dolent, és què fem amb aquesta experiència. La tradició filosòfica (Epicur, per exemple) s'ha caracteritzat per dir que no ens hem de preocupar per la mort, perquè malgrat que sabem que hem de morir, no viurem la pròpia mort. La segona opció, la de Plató i en part la del cristianisme, és que anem a una vida millor i que la vida a la terra només és un trànsit. A mi m'interessa una altra postura. La metafísica del més enllà no és el més important del

cristianisme, sinó la mort de l'altre, la pèrdua. I és així perquè crec que la bona nova cristiana és l'ètica. El que aporta el cristianisme és una nova resposta a la pregunta sobre on és Déu i on l'hem de buscar. L'essencial del cristianisme no és ni el temple ni els llibres sagrats, sinó l'alteritat. Déu és en l'altre, especialment en l'altre que pateix.

Vostè es defineix com a metafísicament agnòstic i èticament cristià.

Sí, perquè tant més si Déu va fer el món en set dies. Crec que el més rellevant del cristianisme, la bona nova, és l'ètica, és estimar l'altre com a tu mateix.

La paràbola del bon samarità.

Sí, i altres textos encara més clars, com Mateu 25,40: «Tot allò que feieu a un d'aquests germans meus més petits, m'ho feieu a mi.» També 1Co 13,13, on sant Pau esmenta les tres grans virtuts: fe, esperança i amor (agapé en grec i caritas en llatí), però diu que «l'amor és el més gran».

Al llibre afirma que la mort és finitud, però que la finitud no sempre és mort.

Tota mort és finitud, però la finitud va més enllà de la mort. La finitud és

«L'experiència de la manca, de la pèrdua, de la falta, em sembla més important que la de la mort en si»

«El més rellevant del cristianisme, la bona nova, és l'ètica, és estimar l'altre com a tu mateix»

Agustí Codinach

Joan-Carles Mèlich,
durant una sessió de fotos
a l'Hotel Casa Fuster.

«En les experiències vitals no hi ha ni manual d'instruccions ni tècnics per arreglar el que s'espatlla»

«Ja no es llegeixen els clàssics, perquè la gent no té temps, han de llegir coses d'aplicació immediata»

haver d'escollir entre les diverses possibilitats que ens ofereix la vida. És qualsevol pèrdua que demana un dol. Una altra mostra de la finitud és que creiem que controlem les nostres vides quan en realitat estem sotmesos als esdeveniments.

Això contradiu els llibres d'autoajuda, amb el seu mantra de «Pots ser el que tu vulguis»?

Sento un gran respecte per les persones que escriuen i llegeixen els llibres d'autoajuda però hi estic totalment en contra. El nostre temps és un temps que demana autoajuda, perquè no suporta les preguntes que no tenen respostes, es posa molt nerviós. Estem en un món tecnològic, en què tot té un manual d'instruccions. En les experiències vitals no hi ha ni manual d'instruccions ni tècnics per arreglar el que s'espatlla. Per tant, l'autoajuda no funciona, perquè no tot depèn només de nosaltres.

Una altra característica del nostre món és que estem d'orfes d'absoluts. Deia Chesterton que quan deixes de creure en Déu acabes creient en qualsevol cosa. Quines són les idolatries de la nostra societat?

Estic totalment d'acord amb Chesterton. Ens hem alliberat de Déu però hem creat ídols; i els ídols sempre són molt pitjors que els déus. Els ídols actuals són la ciència, la tècnica i la tecnologia, i en concret aquest darrer és un ídol que valora especialment la pressa. Tot s'ha de fer ràpid. Sent professor, fa vint anys, impartia assignatures anuals. Ara duren només tres mesos. Ja no es llegeixen els clàssics, perquè la gent no té temps, han de llegir coses d'aplicació immediata.

Precisament la gestió de la pèrdua necessita temps i repòs, i en canvi ens veiem obligats a girar full ràpidament.

La paraula vell fa una por terrible, perquè una de les característiques de la idolatria actual és l'imperi de la novetat. Hi ha moments a la vida que necessiten un temps, un repòs, una demora. No tot s'ha de sotmetre a l'imperi de la novetat, perquè, si no, s'esdevé que la paraula de l'ancià no té cap mena d'interès per a nosaltres.

Què pot aportar el cristianisme en aquest imperi de la tecnologia?

El valor del cristianisme és situar l'evangeli, la bona nova, en l'ètica, no en la moral. Com diu el pare Lluís Duch en el seu llibre *Un extraño en nuestra casa* (Herder), «Déu no és un *a priori* metafísic, sinó un *a posteriori* ètic».

Per a la filosofia de la finitud, la compassió és el nucli de l'ètica? Què és ser compassiu?

Exacte. Ser compassiu és ser-hi, acompanyar, escoltar, no jutjar. Sovint ens situem en una posició de prepotència i arrogància. El qui diu que té la consciència tranquil·la no és un bon cristià, perquè sempre tenim un deute amb l'altre, sempre podem fer més.

Davant la intempèrie de la finitud, vostè parla del consoli i del seu gest, l'abraçada.

L'ésser humà viu amb una certa desprotecció, en un món on els grans absoluts han entrat en crisi. En l'ètica són fonamentals els gestos; el silenci, l'abraçada i el contacte amb l'altre, per exemple. En aquest sentit, hem posat molt l'accent en l'ànima, però Jesús s'encarna i quan ressuscita li diu a l'incrèdul sant Tomàs que li posi la mà a la nafra. Des del cristianisme cal repensar la importància antropològica del cos.

Obra magistral per al Museu de Lleida

Es tracta d'una taula gòtica, propietat del promotor cultural Joan-Artur Roura

MAC

La taula de la Mare de Déu, el Nen i santa Anna, atribuïda a Francesc Solives, s'ha incorporat als fons del Museu de Lleida gràcies al dipòsit del seu propietari, Joan-Artur Roura i Comas, sabedor que aquesta obra era d'interès per al museu lleidatà.

L'obra que el Museu de Lleida ha rebut en dipòsit és una taula gòtica, de la segona meitat del segle XV. S'hi representa la Mare de Déu, el Nen i santa Anna. L'Infant Jesús està situat enmig de les dues figures femenines, nu, amb un ocell a la mà dreta i, amb la mà esquerra, juga amb el contingut que es hi ha al cistell de la seva àvia. Maria agafa el seu fill amb el braç esquerre i amb la mà dreta sosté un fil, que subjecta l'ocell.

L'estat de conservació de la taula (167 x 88 cm) és bo i es conserven els pinacles i el marc de la part inferior, a diferència del de la part superior. Això permetria deduir que al damunt

hi hauria una altra taula, que no s'ha conservat, i que probablement faria referència a una escena de la vida de la Mare de Déu, o un Calvari, si es tractés de la taula principal del carrer central d'un retaule.

Alberto Velasco, especialista en pintura tardogòtica catalana, opina que el seu autor seria Francesc Solives, actiu a Banyoles durant l'últim terç del segle XV.

Solives és seguidor de l'estil del pintor barceloní Jaume Huguet. El seu interès rau en el fet que es coneixen només tres obres seves, totes elles documentades en terres lleidatanes. Una d'elles és un retaule de l'església de Sant Llorenç de Morunys (Solsonès) i un altre del monestir de Santa Maria de la Bovera (Guimerà, Urgell), conservat al Museu d'Art Medieval de Vic.

L'ingrés d'aquesta obra al Museu de Lleida complementa les col·leccions d'interès nacional del

museu i incideix en la idea de ser un museu de territori, que vol explicar les relacions artístiques, socials i econòmiques de Lleida amb el seu territori d'influència al llarg de la història.

Mecenatge important

El col·leccionista, empresari i promotor cultural Joan-Artur Roura i Comas és el propietari de la taula, que ara ha dipositat al Museu de Lleida. Roura està decidit a recuperar obres de la història de l'art català, i ja n'ha dipositat algunes al Museu de l'Empordà i al Museu d'Art Medieval de Vic.

Des del Museu de Lleida agraïen aquesta acció, que permetrà que les seves col·leccions continuïn creixent i, d'aquesta manera, el situarà com un museu de referència, amb un discurs d'abast no només nacional, sinó també internacional.

Santi Iglesias

Detall de la taula gòtica.

La brúixola ens ajuda a localitzar el pol nord magnètic.

ACTUALITATS CIENTÍFIQUES

Variabilitat del pol nord magnètic

La setmana passada us vaig explicar que el pol nord sideral, o punt del cosmos cap on s'orienta l'eix de rotació de la Terra, és variable i que, per tant, l'estrella polar no ha estat sempre la mateixa. Però a la geografia tenim un altre pol nord que anomenem magnètic, que és el que assenyalava una brúixola. Crec que també us serà d'interès saber què passa amb aquest «pol nord». No és el que correspon a la intersecció de l'eix de rotació amb la superfície de la Terra, que s'anomena pol nord a seques, o bé pol nord geogràfic. I és que en el magnetisme terrestre no coincideix la seva orientació pol-sud amb la de l'eix de rotació. I és variable. El seu pol nord no sempre és el mateix punt.

Més encara. Cal distingir entre el pol nord geomagnètic i el pol nord magnètic, que és l'assenyalat per la brúixola. El que anomenem pol «geomagnètic» correspon al que genera el gran imant dipolar que caracteritza el camp magnètic terrestre i podria variar, però seria poquíssim. El pol nord magnètic, que és el que assenyalava la brúixola, és el que varia de debò. Per què pot fer-ho i ho fa? Perquè respon a unes petites variacions del camp magnètic terrestre degudes a causes que ignorem. Actualment aquest pol, entre el 2000

i el 2019, s'ha anat desplaçant a la velocitat d'uns 55 quilòmetres cada any. Observacions confirmades ens informen que en anys anteriors ho feia més a poc a poc. Però ho ha fet sempre sense allunyar-se gaire del pol nord geomagnètic. Ens informa, això sí, dels moviments del ferro líquid en el nucli terrestre, a més de dir-nos que la dinàmica del camp magnètic va experimentant canvis, segons com. Per això aquesta variació fa que la situació exacta del pol magnètic sigui impossible de preveure. Sempre serà poc el que variarà, però és interessant saber-ho.

Com veieu, el coneixement científic de la natura és molt complex. Aquí hi hem d'afegir, a més, la cosa curiosa que el camp magnètic terrestre, segons ens mostra la història de la Terra, s'inverteix de tant en tant. El pol nord passa a ser pol sud i viceversa. Ho va descobrir el geofísic francès Bernard Brunhes el 1906, tot observant colades successives de roques en un mateix emplaçament. L'última inversió, segons els càlculs, es va produir fa 773.000 anys. Tot això ens diu, doncs, que és un mecanisme molt complex el que regeix el magnetisme a la Terra. Cal reconèixer la limitació humana per comprendre aquesta complexitat.

FRANCESC NICOLAU

Professor emèrit de la Facultat de Filosofia de Catalunya

GENT DE CASA

Gaietà Barraquer i Roviralta

JOAN PALLARÈS-PERSONAT
Historiador

Sacerdot i historiador, el canonge Gaietà Barraquer i Roviralta és un personatge clau per conèixer la història religiosa de Catalunya al segle XIX. Les seves obres *Las casas de religiosos en Cataluña durante el primer tercio del siglo XIX*, apareguda el 1906 en dos volums, o *Los religiosos en Cataluña durante la primera mitad del siglo XIX*, en quatre volums publicats entre el 1915 i el 1917, quan ja arribava als vuitanta anys d'edat, mostren el lliurament de tota una vida a l'estudi.

Dos dels germans d'en Gaietà eren metges, Josep Antoni i Lluís, fundadors d'una nissaga d'il·lustres oftalmòlegs que avui són al capdavant d'un dels centres internacionals més reconeguts en temes de visió. Un altre germà, Josep Oriol, seguiria la carrera militar i arribaria a capità general de Catalunya. Per part d'una germana seva, era oncle de qui seria cardenal i arquebisbe Francesc d'Assís Vidal i Barraquer.

La família Barraquer, de tarannà conservador, venia de Sant Feliu de Guíxols. Ell, que va néixer a Barcelona el 1839, era el gran de la família i es portava dotze i quinze anys amb els seus germans metges.

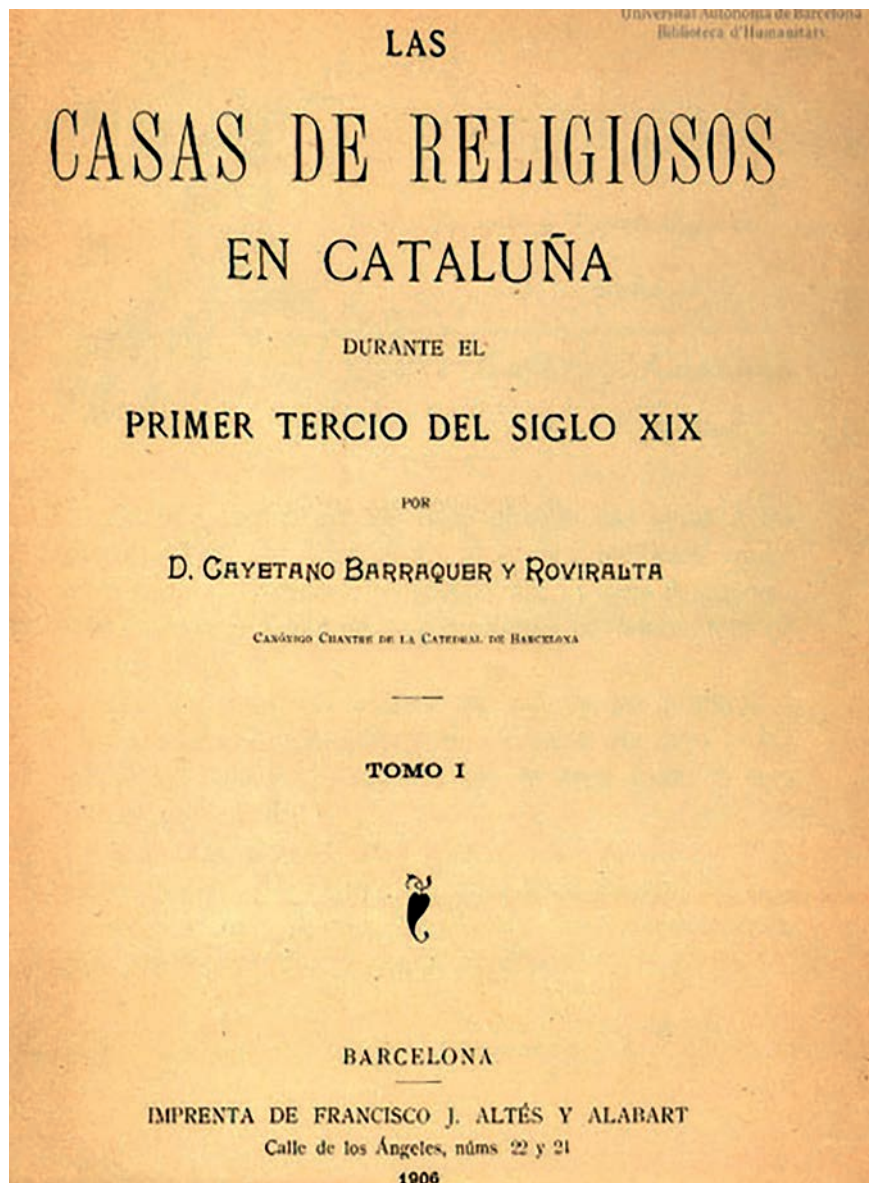
Va estudiar al Seminari barceloní i va ser ordenat prevere el 1869. També fou professor d'història i d'oratòria al Seminari Conciliar. Sempre dedicat a la història, era amic de l'historiador Ferran de Segarra i de Siscar. Va participar en la fundació del museu del Seminari el 1879 i esdevingué canonge de la catedral l'any 1903, on exercia la funció de xantre.

Durant l'Exposició Universal del 1888, col·laboraria en matèries d'arqueologia i patrimoni en el Consell assessor que formà el bisbe Català.

Tot i que hi havia alguns precedents d'altres autors i d'obres publicades, ell, a partir del 1880, es va dedicar a estudiar la crema de convents del 1835, les exclaustracions i les desamortitzacions. Va basar-se en aquella època sobretot en la multitud de testimonis orals dels fets; igualment, s'acompanyà d'il·lustracions i de mica en mica va anar completant i arrodonint l'obra.

Netament antiliberal i membre de la comissió eclesiàstica de vigilància de les doctrines modernistes, era col·laborador de diverses publicacions. La seva feina de recerca el porta a viatjar arreu de Catalunya, recorre arxius i entrevista testimonis. També aplegà un bon arxiu sobre maçoneria i societats secretes que, l'octubre del 1922, donà a la biblioteca del Seminari.

Va morir poc després, el mateix 1922, als 83 anys, havent passat amb escreix el mig segle de vida sacerdotal.

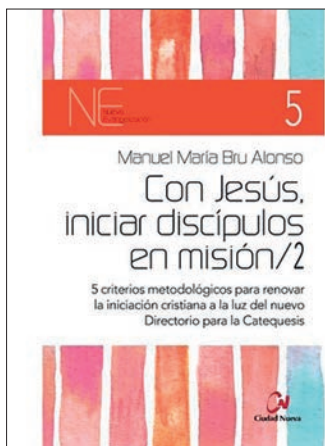

Portada d'una de les obres més rellevants de Mn. Gaietà Barraquer.

MONTSE DE PAZ

Dos meses en las colinas
La Morera, 2022, 208 pàg

Aquesta novel·la, que s'ambienta a Canaan, a l'Edat de Bronze, ens presenta una visió literària d'un conegut relat bíblic, tot aprofundint en el seus protagonistes i en les seves motivacions. L'autora aborda a les seves pàgines les ruptures familiars, el rol de la dona, l'amor, la religió i la guerra. El relat es desenvolupa com una simfonia i a ritme *in crescendo*.

MANUEL MARÍA BRU ALONSO

Con Jesús, iniciar discípulos en misión / 2
Ciudad Nueva, 2021, 176 pàg.

Recentment s'han treballat una sèrie de criteris amb els quals afrontar la renovació de la catequesi perquè torni als seus orígens. Són criteris, tant bàsics com metodològics, que són els que s'exposen en aquest llibre: catequesi de la comunitat, amb itineraris i programacions flexibles, i d'acompanyament eclesial i familiar.

Llibres més
venuts el mes
d'AGOST

+claret

ÀNGEL RODRÍGUEZ VILAGRAN

Festes i tradicions catalanes
L'Arca

REBECCA MAKKAÏ

Els grans optimistes
Edicions del Periscopi

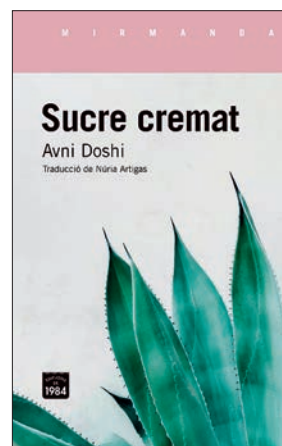
**RYTA SINEIRO (text)
i LAIA DOMÈNECH (il·lustracions)**

Cues de somnis
Akiara Books

DAVID PAGÈS i CASSÚ

Baules. Cartes generacionals
MMV Edicions, 2022, 276 pàg.

L'autor ha demanat a descendents i estudiosos de 45 homes i dones referencials d'arreu dels Països Catalans que escrivissin dues cartes: una a l'avantpassat, o bé a la persona estudiada, i l'altra a descendents, joves o estudiosos d'una altra generació. Les epístoles tenen un caràcter didàctic i aporten aspectes anecdòtics i personals d'aquests personatges.

AVNI DOSHI

Sucre cremat
Edicions de 1984, 2021, 350 pàg.

L'Antara ha tingut una infantesa inestable, marcada pels capricis de la seva mare, la Tara, una dona rebel que va transgredir les convencions socials de l'època. Juntes n'han passat de tots colors. Quan la Tara comença a perdre el cap, la seva filla, ja adulta, es veu obligada a fer-se càrrec d'algú que mai no s'ha ocupat d'ella.

CRÍTICA DE TEATRE

ANDREU SOTORRA

andreusotorra@gmail.com

El bon policia era una obra de Santiago Rusiñol força desconeguda, comparada amb algunes de les més celebrades de l'autor com *L'auca del senyor Esteve*, *L'Hèroe* o *Els Jocs Florals de Canprosa*, que sí que s'han recuperat força en els últims anys. Però el buit es va cobrir la temporada passada amb l'estrena de la versió que en van fer els actors Ricard Farré i Arnau Puig.

La comèdia va ser estrenada el

Entre el Grand Guignol i el fregolisme

1905, en plena efervescència anarquista, i no va ser ben rebuda pel públic de l'època. Això va fer, segurament, que fos deixada al bagul dels records fins que fa tres anys es va incloure en un volum que es titula precisament *Teatre polèmic de Santiago Rusiñol*.

Ho és, de polèmica, la comèdia *El bon policia*? Els prejudicis ja s'han superat i allò que abans podia posar el dit a la nafra avui és vist com un *divertimento* al qual els dos intèrprets han passat el raspall, l'han polit, n'han escurçat els personatges —una vintena de l'original— fins a una desena que ells dos interpreten en un hilarant muntatge que es mou entre el Grand Guignol i el fregolisme.

El cas és que el protagonista d'*El*

bon policia probablement seria feliç si no fes de policia, però cal portar el plat calent a taula cada dia, alimentar les criatures, i per molt bo que el policia sigui no li toca altre remei que fer collita i portar presumptes delinqüents a la garjola ni que sigui per fer mèrits davant la jerarquia del cos.

Ricard Farré i Arnau Puig han actualitzat el Rusiñol de principis del segle XX amb una sàtira que fa referència a fets puntuals de la societat més pròxims i actuals, cosa que fa que, en aquesta reposició si us plau per força per l'èxit de públic de l'anterior temporada, es veuen obligats a reajustar els trets més anecdòtics perquè allà on hi havia pandèmia només en queda el rastre i allà on hi havia presos polítics per l'1-O només queda el mal record de la injusta sentència.

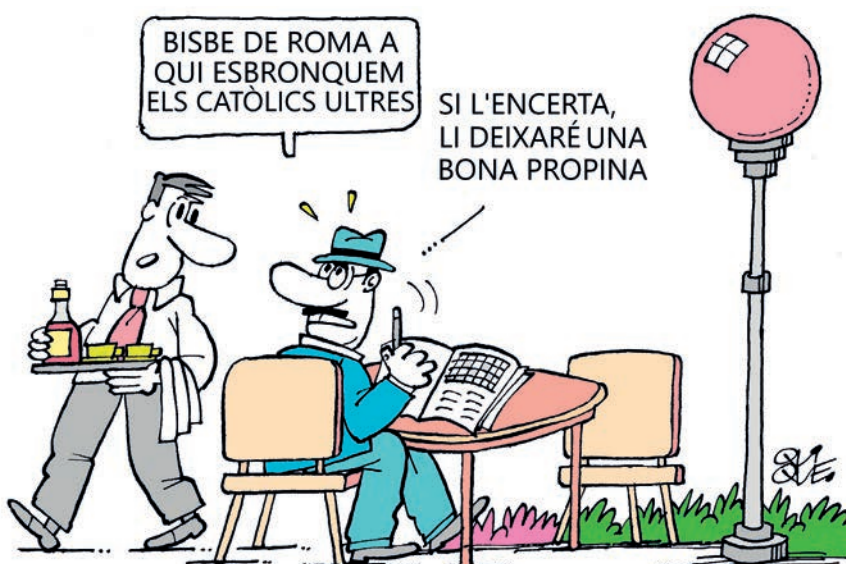
Però la comèdia no perd la pàtina d'un altre temps amb víctimes que semblen tretes d'una auca: un anarquista, un comissari poca-solta, un carceller feliç de ser-ho, una veïna que fica el nas allà on no la demanen... Els dos intèrprets juguen amb els espectadors entrant i sortint d'un paravent amb canvis a tot ritme i amb una paret que fa de teló de fons amb projecció d'imatges modernistes com si la representació tingués lloc en un saló del Cau Ferrat. Rusiñol al ple.

Els actors Ricard Farré i Arnau Puig s'han posat en la pell de Santiago Rusiñol com si no haguessin passat més de cent anys.

«**EL BON POLICIA**»,
de Santiago Rusiñol
VERSIÓ, DRAMATÚRGIA,
INTERPRETACIÓ I DIRECCIÓ:
Ricard Farré i Arnau Puig
MÚSICA: Joel Riu
Teatre El Maldà, Barcelona.
Fins al 2 d'octubre

AMB BON HUMOR

CRÍTICA LITERÀRIA

JOSEP BOFARULL

Prevere de l'arquebisbat de Tarragona

Camí d'encarnació evangèlica

Què n'has fet del teu germà? La resposta de la M. Isabel Correig (1940-2020)

Editorial Claret, 2022, 260 pàg.

Aquest llibre recull les memòries de la missionera reusenca M. Isabel Correig, durant 50 anys a Kinshasa. Són un testimoni de vida fecunda, de servei a l'evangeli i d'opció radical pels pobres. Ella escriu: «Una persona marginada, privada de relació és com si estigués morta, perquè, sobretot a l'Àfrica, la persona es defineix com un feix de relacions. La persona més pobre és, doncs, la persona que està sola, abandonada. Lluitem perquè la fraternitat sigui el dinamisme de la construcció d'una nova societat» (pàg. 101).

A mesura que et vas ficant en la lectura, l'autora t'endinsa en les motivacions de fons de la seva vida; et fa vibrar amb els avenços en la realització del seu projecte Ekolo ya Bondeko (Poble de la Fraternitat); et mou a la indignació per les situacions d'injustícia social i política que pateix aquella terra; t'interpel·la personalment quan, tot llegint, n'admires el compromís i constates el poc que tu fas.

Ja als 16 anys va tenir clara la seva vocació. «Una immensa joia m'envaïa, em sentia embolcallada d'un secret sagrat... imperceptible, suau i fondo com un torrent», confessa referint-se a aquell moment fundacional de la seva vida. Malgrat les dificultats, que no dissimula, va mantenir clar i decidit el seu camí d'encarnació evangèlica. El 28 de juny del 1969 arribava al Zaire i el 31 de gener del 2019 retornava definitivament, greument malalta.

Repetidament expressa la felicitat del cor: «Saben que soc feliç de poder viure amb ells», escriu (pàg. 97) i també que «m'havien ensenyat que el que s'aprecia més no és el que tu pots fer per a ells, sinó el que ets per a ells» (pàg. 69).

En el meu breu escrit d'introducció goso afirmar: «Ha estat la persona, la cristiana més ferma i més coherent que he conegut.» Les motivacions de fons de la seva opció de vida i de la seva consagració als pobres i a l'evangeli, les sintetitzo en tres punts essencials: un absolut lliurament a les mans de Déu, un abandonament confiat, una fidelitat a Jesús i a la seva Paraula; una encarnació a la cultura i al tarannà africà, i una gran austeritat de vida (pàg. 12-13).

Ho podeu comprovar vosaltres mateixos, si us endinseu «obrint els ulls i el cor» (pàg. 51) en una lectura contemplativa d'aquests fets que l'Esperit Sant ha obrat en la dona cristiana M. Isabel Correig.

RAUXA

La vida escrita de les llengües (i II)

La literatura castellana assoleix la seva màxima expressió amb el Renaixement i el Barroc, el conegut Segle d'Or, de la mà de santa Teresa de Jesús, sant Joan de la Creu, fra Luis de León o Miguel de Cervantes. Aquest cim inigualable coincideix amb la gran expansió política de la Corona de Castella a escala mundial. Si la literatura catalana floreix en el marc essencialment mediterrani —confrontat amb l'islam, sempre amb un ull mirant cap a Orient— la castellana agafa embranzida quan s'obre a l'Atlàntic i fa seva mig Amèrica. L'obra de Lluïa i d'Ausiàs March és encara medieval, un món geogràficament reduït però d'una varietat cultural admirablement rica i complexa; la de Cervantes i Garcilaso de la Vega ja s'inscriu en la primera modernitat, per a la qual, sempre necessitada d'horitzons nous, el món no és mai prou gran.

Martorell encara pot fer navegar i batallar el seu Tirant entre Sicília, Constantinoble i les terres dels sarraïns; és la versió cavalleresca d'un sant Francesc d'Assís, que més de dos segles abans solcava el mateix mar cap a Orient empès per l'amor a Crist i l'Església. Aquesta mediterraneïtat, fins i tot en el seu estadi final, és un món que encara permet la creació de mites amb els seus corresponents herois. Atlàntic enllà, les illes del Carib i l'altiplà andí no poden suscitar noves creacions semblants; ençà, la sobtada escissió protagonitzada pel protestantisme, així com els canons i la pólvora de Lepant, han enterrat per sempre el món de Lluïa, March i Martorell. Cervantes constata aquesta dificultat insuperable, per això només pot donar vida a un antiheroi; l'humor del Quixot no és cap frivolitat, sinó l'expressió dramàtica d'un món que, sota l'aparença de la glòria, ha perdut sense adonar-se'n una part essencial de la seva ànima.

EDUARD BRUFAU

Agenda

Barcelona

LA MERCÈ

Celebració de la solemnitat a la basílica de la Mercè de Barcelona: el **divendres 23 de setembre**, a les 19.15, missa de vigília acompanyada per la Germandat de la Mercè; el **dissabte 24**, a les 8.30, missa del matí; a les 10.30, missa major (amb invitació); a les 12.30, missa del migdia; a les 16.00, missa acompanyada per la Germandat de El Rocío de Barcelona; a les 17.30, rosari; a les 18.00, missa vespertina; a les 19.00, missa acompanyada pels seminaristes; a les 20.30, missa de cloenda.

Girona

CATEDRAL

El **dimecres 21 de setembre**, a les 9.00, aniversari de la dedicació de la catedral de Girona: litúrgia de les hores i missa conventual.

MISSA DE L'ALBA

El **diumenge 25 de setembre**, a les 7.00, missa de l'Alba a Blanes, a la platja de Sa Palomera.

Lleida

AGENTS DE PASTORAL

El **dijous 22 de setembre**, a les 19.00, enviament de tots els agents de pastoral de la diòcesi a la catedral de Lleida.

Solsona

SANTUARI DEL MIRACLE

El **cap de setmana del 7 al 9 d'octubre**, formació de voluntaris de l'Associació dels Amics *Els fruits humans i espirituals del voluntariat*. Organitza: Mercè Mariné i Toni Pou. Més informació: tel. 973 291 699.

Tarragona

SANTA TECLA

El **dilluns 19 de setembre**, a les 22.00, el grup Les Forques Teatre representa l'obra *Trasllat del braç de santa Tecla* a la plaça de la Pa-

gesia de Tarragona; el **dimarts 20**, a les 20.30, estrena del documental *El viatge de les relíquies de santa Tecla* al Teatre Tarragona (rambla Nova, 11); a les 22.30, representació del *Retaule de santa Tecla* amb l'esbart Santa Tecla i La Principal de la Bisbal a la catedral de Tarragona; el **divendres 23**, a les 10.00, ofici pontifical de Santa Tecla a la catedral, presidit per l'arquebisbe Joan Planellas; a les 18.00, cant de vespres pontificals; a les 19.00, processó amb la relíquia del braç de santa Tecla: el **diumenge 25**, a les 20.30, concert *Vesperae Tarraconensis*. La catedral del so com a cloenda de la commemoració del 700 aniversari de l'arribada del braç de santa Tecla.

SANTÍSSIM SAGRAMENT

El **diumenge 18 de setembre**, a les 12.00, missa solemne i processó amb el Santíssim Sagrament a l'església de Sant Jaume Apòstol de Creixell.

Vic

COVA DE MANRESA

El **diumenge 25 de setembre**, a les 18.00, concert *L'enigma Pergolesi* amb Núria Rial, Mireia Pintó i Ensemble Exclamatio a la Cova de Sant Ignasi de Manresa.

PREGUEM PER

LES INTENCIONS DEL PAPA

Perquè la pena de mort sigui abolida a les lleis de tots els països del món

Catalunya Cristiana

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 145 €
Gibraltar i Portugal: 145 €
Resta d'Europa: 222,99 €
Amèrica i Àfrica: 254,19 €
Àsia i Oceania: 325,43 €

Membre de l'APPEC
Associació de Publicacions
Periòdiques en Català

El setmanari rep l'ajut de la Generalitat de Catalunya

www.catalunyacristiana.cat

/catalunyacristiana

@catcristiana

catalunya_cristiana

Catalunya Cristiana

Director: Mn. Miquel Ramón Fuentes

Redactors: Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Macià Grau, Rosa M. Jané, Carme Munté, Joan Andreu Parra
Lingüista: Montserrat Pibernat
Fotògraf: Agustí Codinach

Col·laboradors d'aquesta setmana:

David Abadías, Josep Miquel Bausset, Pilarín Bayés, Josep Bofarull, Venancio Carrión, Pilar Casals, Bernabé Dalmau, Juanjo Fernández, Antonio Gil, Oriol Martín, Ignasi Miranda, Glòria Monés, Consol Muñoz, Francesc Nicolau, Joan Pallarès-Personat, Miquel Àngel Prats, Leticia Soberón, M. Claustre Solé, Andreu Sotorra, Sebastià Taltavull

Redacció, administració, publicitat i promoció:

C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA
Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

redaccio@catalunyacristiana.cat

administracio@catalunyacristiana.cat

publicitat@catalunyacristiana.cat

subscripcions@catalunyacristiana.cat

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

Administració: Isabel Giralt (comptabilitat), Dídac Campos (subscripcions)

Autoedició i compaginació: Macià Grau

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri.
Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

IGNASI MIRANDA I CARME MUNTÉ

Barcelona acull el 17 i 18 de setembre la setena edició de la Nit de les Religions, que se celebra amb el lema «Conviccions i creences en diàleg». Aquesta activitat, organitzada per l'Associació Unesco per al Diàleg Interreligiós (Audir) amb la col·laboració de l'Ajuntament de Barcelona i la Fundació "la Caixa", comptarà amb la participació de 50 centres de culte i entitats de diferents conviccions, que oferiran xerrades, tallers, concerts, representacions i rutes guiades. Aroa Ortega, periodista, és membre de l'equip organitzador. Totes les activitats són gratuïtes però n'hi ha que requereixen inscripció prèvia: audir.org/nitdelesreligions

Quin és el principal objectiu de la Nit de les Religions?

El principal objectiu és fomentar un punt de trobada i de diàleg entre la ciutadania de Barcelona i les comunitats religioses i entitats de diferents conviccions. A més, aquesta iniciativa busca trencar prejudicis i estereotips que són font de diverses formes de discriminació, i promoure els valors de la cultura de la pau.

El retorn d'experiència demostra que és possible trencar estereotips?

Segons el context social i d'actualitat, veiem que hi ha comunitats religioses que estan més assenyalades i que pateixen més estereotips que altres. Sobretot sol passar amb l'islam i amb les esglésies evangèliques. L'experiència de la Nit de les Religions afavoreix que les persones que s'acosten a aquestes comunitats puguin resoldre dubtes i estar més obertes a conèixer-les i continuar aprofundint-hi.

I en general, què comenta la gent que participa en la Nit de les Religions?

Sobretot la gent diu que surt amb molts dubtes resolts. Troben molt positiu el fet de poder conèixer altres tradicions religioses, però també de poder parlar de la pròpia religió. De fet, no hi ha tants espais ni tantes ocasions d'establir

Aroa Ortega, membre de l'equip organitzador de la Nit de les Religions

«La Nit de les Religions busca trencar prejudicis i estereotips»

aquest diàleg entre tradicions religioses diferents.

Quines novetats presenta l'edició d'enguany?

Podem destacar que hi ha més rutes que mai. De fet, una de les rutes noves és per les comunitats del districte de Nou Barris, que encara no havien participat en la Nit de les Religions. D'altra banda, enguany hi ha un espai molt atractiu que podem visitar: la Biblioteca Pública Episcopal del Seminari de Barcelona, amb 250 anys d'història. És un espai que no és gaire conegut per al públic general i que val molt la pena de conèixer, ja que és la biblioteca pública conservada més antiga de la ciutat. La Biblioteca neix fruit de la fusió de dues entitats precedents: el fons bibliogràfic de les bibliote-

ques dels col·legis que la Companyia de Jesús tenia a Barcelona i de la biblioteca de l'antic Seminari Conciliar de Barcelona. Disposa d'un fons bibliogràfic format per més de 370.000 volums especialitzats en ciències eclesiàstiques, filosofia i humanitats. La visita a la Biblioteca del Seminari és guiada i cal inscriure-s'hi prèviament.

Què ens pot explicar de l'acte inaugural?

L'acte inaugural es durà a terme el dissabte 17 de setembre, a les 12.00 h, a la Sala d'Actes del Centre Cívic de Cotxeres de Sants (carrer de Sants, 79), amb el concert de rumba catalana, a càrrec del grup «Rumba Nois», amb explicacions sobre l'origen del poble gitano i la rumba catalana, i taller de *palmas*.

ràdio estel

El matí a Ràdio Estel
de 8 h a 13.45 h

Tot anirà bé
de 15 h a 18 h

Camins
de 20 h a 21 h

Barcelona 106.6

Tarragona 100.6

Girona 103.4

Lleida 91.5

Catalunya Central 93.7

Vic 98.4

Tortosa 90.1

El Garraf 96.8

La Cerdanya 104.4

La Seu d'Urgell 105.0

Andorra 107.5

Bossòst 106.0

escoltant, sentiràs